

MUNESCO Persdossier

Recht op onderwijs voor vluchtelingen

De Model UNESCO die plaats gaat vinden van 28 tot 30 november zal gaan over het recht op onderwijs voor vluchtelingen. Om alvast wat meer te weten te komen over dit onderwerp zijn hieronder een aantal artikelen en wetten te vinden die kunnen helpen bij het eigen maken van het onderwerp. Allereerst is er een deel over recht op onderwijs in het algemeen en daarna is er een vluchtelingen specifiek deel waar ook asielzoekers aan bod komen.

Algemeen recht op onderwijs:

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens werd in 1948 aangenomen door de Verenigde Naties. Daarin liggen de grondrechten van de mens vast. Bijvoorbeeld het recht op eigendom, het recht op een nationaliteit en het feit dat ieder mens vrij en gelijk wordt geboren. In artikel 26 is het recht op onderwijs vastgelegd:

<https://www.mensenrechten.nl/wat-zijn-mensenrechten/mensenrechten-op-een-rij>

Naast het verdrag voor de rechten van de mens is er ook **het Verdrag inzake de Rechten van het Kind**. 45 artikelen waarin de rechten van het kind worden beschreven. In artikel 28 is het recht op onderwijs vastgelegd. Alle deelnemende lidstaten zijn door dit artikel verplicht kinderen onderwijs aan te bieden:

<http://www.kinderrechten.nl/p/13/216/mo101-cg22p2/artikel-28>

In het **Handvest van de Grondrechten** staan de fundamentele rechten, vrijheden en beginselen voor alle inwoners van lidstaten van de Europese Unie. Het handvest is juridisch bindend voor alle Europese lidstaten. Ook hierin is het recht op onderwijs vastgelegd. Namelijk in artikel 14:

<http://www.minbuza.nl/ecer/eu-essentieel/handvest-grondrechten/vrijheden-art.-6-t-m-19/recht-op-onderwijs-artikel-14.html>

Ondanks het feit dat het recht op onderwijs in verschillende bindende verdragen is vastgelegd, zijn er toch veel kinderen die nog altijd geen onderwijs volgen. Daarom blijft het recht op onderwijs een van de grootste uitdagingen voor UNESCO. In deze brochure lees je hoe UNESCO zich inzet om onderwijs voor zoveel mogelijk kinderen beschikbaar te maken:

http://www.unesco-vlaanderen.be/media/54896/recht_op_onderwijs.pdf

Global Partnership for Education (GPE) is een organisatie die de meest arme kinderen een opleiding wil garanderen. Het is een samenwerkingsverband tussen meer dan 60 overheden van ontwikkelingslanden, donerende organisaties en andere bedrijven en organisaties uit het maatschappelijk middenveld. Samen willen zij onderwijs in ontwikkelende landen uitbreiden. Zo hebben zij in de afgelopen 10 jaar bijna 4,5 miljard kunnen investeren in onderwijs in de landen waar dat het meest nodig is. Welke doelen de GPE nog meer heeft gesteld en hoe ze deze willen bereiken zie je op hun website:

<http://www.globalpartnership.org/>

Specifiek voor vluchtelingen:

Hieronder een aantal artikelen over recht op onderwijs voor asielzoekers en vluchtelingen.

[Blootvluchtelingen zijn nu vooral vrouwen en kinderen](#)

Trouw, 05-03-2017

Onder de duizenden bootvluchtelingen zitten steeds meer vrouwen en kinderen. In augustus was nog een op de drie asielzoekers die in Italië of Griekenland geregistreerd werd vrouw of kind. Inmiddels is dat meer dan de helft.

Die trend is ook in Nederland in de cijfers te zien. Het aandeel volwassen mannen dat een eerste asielverzoek indient, daalt gestaag. In december en januari was ook hier een meerderheid vrouw of kind. Terwijl dat een aantal maanden geleden nog slechts 37 procent was.

De Nederlandse Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) heeft geen verklaring voor de relatieve toename van het aandeel vrouwen en kinderen in de vluchtelingenstroom. "Er is geen beleidswijziging die de trend verklaart", reageert de IND.

Daar denkt VluchtelingenWerk Nederland anders over. Het duurt tegenwoordig zeer lang voor een asielzoeker zijn gezin legaal kan laten overkomen. Eerst moet hij een verblijfsvergunning krijgen, daarna volgt de aanvraag voor hereniging met de familie. Waar dit hele traject een half jaar geleden nog in een paar maanden werd afgelegd, gaat het nu langer dan twee jaar duren, meldde onlangs de IND.

"Van oudsher gaan de mannen in meerderheid in de boten", zegt de woordvoerder van VluchtelingenWerk. "Zij vragen eerst asiel aan, krijgen een vergunning en verzoeken vervolgens om gezinshereniging. Dan komen vrouw en kinderen later met een vliegtuig op een veilige en legale manier over."

Maar de lange wachttijd voor hereniging, die ook in andere Europese landen speelt, lijkt nu tot andere besluiten te leiden. "Het is, zien wij, voor sommigen geen optie meer om te wachten op legale gezinshereniging", zegt VluchtelingenWerk. "Vrouwen en kinderen komen dus soms zelf over. Of gezinnen besluiten direct compleet te vertrekken en niet meer de mannen vooruit te sturen. Gevaarlijk, want de kinderen zijn extra kwetsbaar in de boten."

In absolute aantallen neemt de stroom asielzoekers af. Dat is verklaarbaar door de winter en de onstuimiger zee. Er komen in absolute getallen dus zowel minder mannen, als minder vrouwen en minder kinderen. Maar het aandeel vrouwen en kinderen onder die slinkende groep is stijgend.

De uitzichtloze oorlog in Syrië, met de recente bombardementen, en de steeds miserabeler toestand in vluchtelingenkampen in Libanon, Jordanië en Turkije draagt ook bij aan de vlucht van vrouwen en kinderen. Hoe langer het duurt voor de rest van het gezin kan overkomen, des te gevaarlijker de situatie wordt. Zeker als er bommen op de stad vallen waar de familie is achtergebleven, zoals in Aleppo. Bovendien raakt het geld van de achterblijvers op.

Onder vluchtelingen doen verder, merken vluchtelingenorganisaties, wilde verhalen de ronde over bijvoorbeeld een hoge muur die om heel Europa gebouwd gaat worden. Die geruchten worden verder aangewakkerd door landen die zelf strenger willen zijn voor asielzoekers. Zoals Oostenrijk, dat gisteren een mediacampagne lanceerde voor Afghanistan. Met leuzen als: 'Familiehereniging duurt drie jaar'. "De onzekere situatie in Europa geeft een extra impuls om nu op weg te gaan, denken wij", aldus VluchtelingenWerk. "Mensen willen maar vast hier zijn voor de hekken helemaal dicht zijn."

Rechten asielkinderen in noodopvang onder druk

24-02-2016

Sinds de asieliinstroom in 2015 is toegenomen, wordt er afgeweken van het reguliere opvangbeleid en van de termijnen om asielverzoeken te behandelen. Hierdoor moeten kinderen lang wachten voor hun asielverzoek in behandeling wordt genomen en in die tijd verblijven zij in noodopvanglocaties die voor lang verblijf onder de maat zijn. Het gevolg is dat de rechten van kinderen die in Nederland asiel aanvragen onder druk staan.

Dit stelt de Kinderombudsman in zijn onderzoek Wachten op je toekomst. Kinderen in de noodopvang in Nederland. Kinderombudsman Marc Dullaert pleit ervoor om de rechten van deze kinderen voorop te stellen: "De opvang van vluchtelingenkinderen in de noodopvang is onder de maat en de verblijfsduur in de noodopvang is veel te lang. Als we deze kinderen nu niet de zorg, het onderwijs en de thuisbasis geven die zij nodig hebben, dan raken zij op een achterstand die ze wellicht nooit meer inhalen."

Veel vluchtelingen worden opgevangen in noodlocaties, waar een normaal gezinsleven nauwelijks mogelijk is. Er is weinig privacy: gezinnen hebben vaak geen eigen slaapgedeelte en geen mogelijkheid om te koken. Zo moest een moeder die haar baby borstvoeding gaf een kamer delen met drie volwassen mannen. Ook is er weinig ruimte om te spelen, te sporten en te ontspannen. Daarbij komt dat op sommige locaties kinderen weken moeten wachten om naar school te gaan, terwijl school juist de structuur biedt die zij nodig hebben. Ook blijkt dat kinderen met emotionele of psychische problemen op een noodopvanglocatie slecht kunnen worden geholpen. De Nederlandse overheid lijkt ervoor te kiezen om de opvang van vluchtelingen te organiseren vanuit beheersbaarheid en efficiëntie en de belangen van kinderen lijken ondergeschikt te zijn. In het bijzonder geldt dit voor grootschalige noodopvang, stelt de Kinderombudsman.

Te veel verhuizingen

Door het gebrek aan opvangplekken worden veel kinderen opgevangen in tijdelijke locaties en moeten zij als gevolg daarvan te vaak verhuizen. Dit terwijl stabiliteit en rust voor asielkinderen bijzonder belangrijk is. Zeven tot acht keer verhuizen was in 2015 geen uitzondering, soms zelfs tien of elf keer. Emotionele- en gedragsproblemen nemen hierdoor toe. Weer naar een nieuwe school betekent dat het onderwijs steeds wordt onderbroken. De Kinderombudsman concludeert dat de mate waarin kinderen worden verhuisd in directe strijd is met hun kinderrechten.

Wachttijden onacceptabel lang

Nieuw instromende asielzoekers, onder wie ook kinderen, moeten op dit moment minstens zeven maanden wachten op de start van hun procedure en daarna kan de beslistermijn van de IND ook nog

eens oplopen tot 18 maanden. Als er ook nog een procedure moet worden gestart voor gezinshereniging, kan het in totaal meer dan twee jaar duren voordat kinderen en ouders weer bij elkaar zijn. Deze termijnen zijn volgens de Kinderombudsman onacceptabel lang. "Het is voor kinderen zeer schadelijk om lang in onzekerheid te verkeren over hun eigen situatie en over de situatie van familieleden in het buitenland. Hierdoor berokkenen we deze kinderen alleen nog maar meer schade."

Kinderen blijvend op achterstand; een verloren generatie?

Kinderen die naar Nederland zijn gevlucht, hebben per definitie een achterstand. Veel van hen zijn gevlucht uit een situatie van oorlog, onderdrukking of ander geweld. Om deze achterstand in te halen, is het nodig dat zij zo snel mogelijk een normaal leven kunnen leiden en kunnen integreren. Hierin worden deze jongeren belemmerd door de matige leefomstandigheden in de noodopvanglocaties en het feit dat het te lang duurt voordat vluchtelingen een rustig thuis krijgen. Dullaert: "Als we nu niet in deze groep kinderen investeren, dan riskeren we een verloren generatie."

Aanbevelingen

De Kinderombudsman adviseert om de situatie voor kinderen in alle noodopvanglocaties te verbeteren en het aantal verhuizingen te beperken. Ook doet hij de aanbeveling om een einde te maken aan grootschalige noodopvang en initiatieven voor kleinschalige noodopvang voor gezinnen en amv's mogelijk te maken. Hij vindt daarnaast de wachttijden voor de asielprocedure en gezinshereniging onacceptabel lang. We moeten weer terug naar de oorspronkelijke norm. Tot slot vraagt de Kinderombudsman speciale aandacht voor amv's, die na hun achttiende verjaardag tussen wal en schip dreigen te vallen.

Why refugee education is a problem – and six solutions

Many refugees leave behind more than their home when conflict forces them to flee – they must also abandon their school. More than half of all refugees are aged under 18, and some older refugees were displaced while pursuing tertiary education.

Nobody needs to be persuaded that it's desirable for kids to stay in school. In my experience, this is particularly true among Syrians, whose culture is steeped in an appreciation of the value of learning. Yet, having become refugees, kids face tremendous challenges in completing their education. What are the barriers – and what can we do to help?

Let's look at each stage of schooling in turn.

Suppose you're a primary-aged refugee. If you're lucky you'll find a school run by an organisation such as UNICEF, the UNHCR or CARE. These schools do their very best to provide decent education, but resources are stretched to breaking point – some schools have to run triple shifts to fit in all the kids. It's not an ideal preparation for secondary.

If you become a refugee at secondary age, the same issues apply – plus you'll face greater challenges from the switch to a new curriculum. Syrian kids whose escape from conflict leads them to Jordan must follow the Jordanian curriculum; if they end up in Lebanon, the Lebanese one; and in Turkey, they can

continue their education only once they've learned Turkish. Often refugees move country more than once, compounding the disruption.

Naturally, this sets back learning – as does the need to work, to help the family make ends meet. Refugees mostly cannot work legally, so everyone in the family – including children – has to take whatever irregular, low-paid work they can find. I have met children who are so exhausted from working, they tell me they go to school to take a nap. Many tell me they are not really learning anything at school, but want to keep going because it provides some sense of connection to their previous life and hope for a return to normality.

Because of the pressure on capacity, schools for refugees often have a maximum age for attending. That means that a refugee kid whose secondary education is temporarily disrupted may find it impossible to go back and complete it. Unless they can find a vocational training course, their options become limited to odd jobs.

Refugees who flee while pursuing tertiary education will find no opportunities in camps to continue their studies. Some programmes exist to try to help displaced students get into local universities. My own organization, Blue Rose Compass, identifies outstanding academic talents among refugees and arranges scholarships to world-leading universities, as well as International Baccalaureate schools in partnership with United World Colleges.

However, a big problem is transcripts: how can students prove what they've already learned? When you become a refugee, it tends to happen suddenly – fleeing for your life, you have no time to visit college administrators and get your paperwork in order. Without transcripts, it's challenging to get accepted by another university. Even if you have genuine transcripts, the growing black market for forgeries is making admissions departments increasingly sceptical.

In the face of such difficulties, it is easy for once-ambitious kids to lose hope. On our application form for scholarships, we ask students to describe their dream. Tragically, many leave this question blank – they simply can't visualise a better future. Hopelessness leaves kids more vulnerable to early marriage, or being recruited by criminal or terrorist groups.

Syrian refugee children are seen during a lesson at Fatih Sultan Mehmet School in Karapurcek district of Ankara, Turkey, October 2, 2015. Out of 640,000 Syrian children in Turkey, 400,000 are not at school, a Turkish official told Reuters on Friday, warning that those who miss out are likely to be exploited by Syrian refugee children are seen during a lesson at Fatih Sultan Mehmet School in Karapurcek district of Ankara, Turkey, October 2, 2015. Image: REUTERS/Umit Bektas

Here are six ways we could help:

1. Adequately fund schools and universities. National education systems in host countries need more funding to provide the schools and teachers necessary for all refugee children to have a quality education. Local universities need more support to offer displaced tertiary students the opportunity to complete their studies.
2. Expand vocational training. Vocational training is the best option for many kids who are too old to return to school. Some organizations, such as CARE with the support of various Western governments, are already helping refugees to become certified in trades – but more such efforts are needed.

Working with Jordan's government and corporate partners including Microsoft, my organization's sister company Lynke is starting a six-month training programme in app-building for Syrian refugees and disadvantaged Jordanians – leading to a qualification recognised all over the world.

3. Develop a Syrian curriculum for refugees. If schools for Syrian refugees in Jordan, Lebanon, Turkey and elsewhere could teach the same Syrian curriculum the kids were learning at home, it would minimise the disruption caused by changing countries. A blended model, with quality online content supporting local teaching, would make sense.

4. Allow refugee teachers to teach. Among the refugee population are many teachers, who – due to their refugee status – are legally barred from employment. This leads to a surreal situation in which schools for Syrian refugee children are short of teachers, while qualified Syrian teachers, familiar with the Syrian curriculum, are prohibited from teaching.

More generally, finding ways for refugees to earn money legally will reduce pressure on their children to drop out of school and contribute to the family finances. To its great credit, Jordan's government is leading the way with a new initiative allowing refugees to work legally in three "economic free zones" bordering Syria: Mafraq, Irbid and Ramtha.

5. Develop tests as an alternative to transcripts. We work with our partner universities to develop tests for them to assess the knowledge and potential of students without transcripts – but this is a time-consuming process. It would be more efficient to develop a single test that multiple universities would recognize as demonstrating that a student deserves a chance to continue their studies.

6. Facilitate travel for studies. When my organization connects a talented student with a university willing to offer them a place, and finds funds to cover all the costs, we face another problem – it can be very hard to persuade that university's country to issue a visa. Many governments could do more to facilitate travel procedures for the most outstandingly academically-talented refugees to access the highest-quality education, helping them become future leaders in post-conflict rebuilding.

The question is: can countries to come together to make these solutions happen?

[Without education, Syria's children will be a lost generation](#)

By: Gordon Brown, 12-01-2016

Amid the Syrian chaos of carnage, starvation and evacuation, there is a tiny glimmer of hope. The Lebanese government has declared that it has taken 207,000 Syrian refugee children off the streets and given them places in their country's public schools.

And today I am setting out a plan to extend the opportunity of education to 1 million refugee boys and girls across Lebanon, Jordan and Turkey during the course of 2016 – with the ambition that by next year every refugee child will be offered a place at school.

Through a combination of generous European Union funding by development commissioner Johannes Hahn and contributions from both public and private sectors in the region itself, \$250m has been raised – the first instalment of the \$750m we need to deliver this bold initiative. And in the run-up to the UN

pledging conference in London on 4 February we are asking donors from public and private sectors to do more.

UK should take 3,000 more Syrian refugee children, MPs urge

What has unlocked the chance of hundreds of thousands of extra school places is the introduction of a “double-shift school system”. Local Lebanese children are educated in the morning in their neighbourhood schools but the same classrooms are now being thrown open to refugee children in the afternoon and early evenings.

Because the double-shift system uses existing schools and so avoids the huge capital costs of building, the average cost is just \$10 per school place per week. Already 200 Lebanese schools are offering double-shift education and there are now robust plans to offer 400,000 places by doubling the number of schools.

And as a direct result of Lebanon’s success, Turkey and Jordan are now ready to make double-shift schools the centrepiece of this year’s educational efforts for refugees. Working with Unicef, Turkey has set out its goals to double its school places for refugees to more than 450,000 this year. In Jordan, where just over 100,000 refugees are already in school, the aim is to double places.

There are good reasons why we must act now if Syria’s refugee children are not to become a lost generation. The average time out of a country for a refugee is well over a decade and, if we do nothing, thousands of refugee children may reach adulthood without ever enjoying even a first day at school.

Twenty-five million of the world’s out-of-school children are in conflict zones

And as more and more girls and boys arrive from Syria on the streets of Lebanon, Jordan and Turkey, disturbing new statistics show rates of child marriage among refugee girls have doubled from 12% to 26%, and child labour among out-of-school boys and girls is rapidly worsening. One recent survey estimates that a third of boys and girls displaced from their home country have become labourers, often working illegally in unsafe conditions.

It is well-established that, without the provision of education, parents see no choice but to leave the region and embark on what have become for so many “death voyages” to Europe. And it is also well known that the offer of education is the most important factor in giving previously demoralised young people hope that there is a future worth preparing for.

During five years of civil war, the majority of Syria’s refugee children have been forced out of school, and the longer a child is out of school the more difficult it is to get them back in. So next month, when the UN’s third international humanitarian pledging conference for Syria takes place, it will rightly be asking for international contributions for food, shelter and healthcare.

But the conference can mark a breakthrough in the way we offer education in emergencies. Currently, in every humanitarian crisis and conflict zone, schooling for refugees falls through the net – caught between humanitarian aid, which inevitably focuses on survival, and ordinary development aid which is allocated years in advance. As a result, 25 million of the world’s out-of-school children – almost half of all children denied schooling – are in conflict zones. Without help to continue education in emergencies there is no chance of ever reaching the goal of universal education.

So there is now a widespread demand that when the world humanitarian summit meets in Istanbul in May a new funding platform specifically devoted to education in emergencies should be created.

The 2 million child refugees from Syria are an urgent test case of whether the world can bring itself to act. With hundreds of existing schools ready to double-shift and thousands of exiled Syrian teachers available for work, all that is lacking today are the funds to keep the schools open. We have the tools. Please let us now complete the job.

[De rol van emoties in meningsvorming over immigratie](#)

Door: Rens Vliegenthart, 14-09-2015

Er lijken weinig onderwerpen te zijn die zoveel emoties oproepen als immigratie. Met de grote vluchtelingenstroom vanuit Syrië richting Europa en de daarbij horende verhitte debatten over hoe er met deze vluchtelingen moet worden omgegaan is dat maar weer al te duidelijk geworden. De reacties op de mediaberichtgeving over dit onderwerp zijn, als we ons bijvoorbeeld op Twitter baseren, navenant emotioneel – zowel aan de kant van hen die vinden dat er ruimhartig asiel verleend moet worden als bij hen die voor een meer restrictieve aanpak staan. Maar wat voor rol spelen emoties precies bij de meningsvorming rond thema's als immigratie, integratie en asielzoekers.

Emoties als mediatoren

In een studie die ik deed samen met Sophie Lecheler en Linda Bos en die onlangs verscheen in *Journalism and Mass Communication Quarterly* (paywall, [hier](#)) kijken we naar de mediërende rol van emoties tussen berichtgeving en opinievorming. Simpel gezegd: een bepaald bericht heeft een invloed op onze emoties en die emoties hebben dan weer een invloed op onze mening. We doen dit in de context van immigratie en integratie en gebruiken hiervoor een survey-experiment. Een banenmarkt voor allochtonen in Amsterdam wordt op verschillende manier geframed in een nieuwsbericht en vervolgens meten we de emoties en opinies van de individuen die aan dit bericht worden blootgesteld.

Wat blijkt? Ten eerste dat de effecten afhangen van het frame dat in het nieuwsbericht wordt gebruikt – zo roepen het multiculturele en emancipatief frame wel allerlei emoties op, terwijl dat in veel mindere mate geldt voor assimilatie en slachtoffer frames. Ten tweede blijken enthousiasme en boosheid de belangrijkste emoties die een rol spelen in de opinievorming. Zo zorgt blootstelling aan een multicultureel frame voor minder boosheid en zorgt die afgenomen boosheid voor een positievere mening over immigranten.

Vluchtelingen

Deze studie laat zien hoe het proces van beïnvloeding door mediaberichtgeving verloopt via emoties. Het precieze onderwerp van het bericht is natuurlijk wel aanmerkelijk minder beladen dan de berichtgeving over de vluchtelingen in de afgelopen weken. Het lijkt daarom niet onwaarschijnlijk dat emoties als boosheid, maar ook bijvoorbeeld angst en empathie, hier een belangrijke rol spelen in de meningsvorming. Dat de berichtgeving veel burgers niet onaangedaan laat blijkt duidelijk uit de reacties op de vele beelden van de stromen vluchtelingen. De emoties worden niet alleen geuit, maar hebben ook een bepalende rol in hoe onze opinies over het onderwerp veranderen of juist (her)bevestigd worden.

[Half of All Child Refugees Aren't in School: Why This Is a Massive Problem](#)

(Phineas Rueckert, 16 september, 2016)

Bron: <https://www.globalcitizen.org/en/content/the-worlds-refugee-population-without-access-to-ed/>

Nyahok's family fled South Sudan when she was about 10 years old and traveled northward to the Kule Refugee Camp in Ethiopia. Nyahok wants to be a pilot, but, because her camp lacks resources, her education will end after ninth grade. She is among the staggering 78% of refugee children who do not have access to secondary education. Her story, released as part of a report by the United Nations High Commission on Refugees (UNHCR) in advance of Monday's U.N. Summit on Refugees and Migrants, is just one of many examples of children missing out on education because of the refugee crisis.

The UNHCR report brings to light the serious challenges facing both refugee children and the host countries that are sheltering them in camps. Half of refugee children go to primary school, 22% attend secondary school, and only one in 100 go on to college or university. And despite the gravity of this problem, only 1.4% of humanitarian aid went to education in 2015. This problem is most intense in developing countries. Seven of these countries – Chad, Democratic Republic of the Congo, Ethiopia, Kenya, Lebanon, Pakistan and Turkey – house more than half of the refugee children who lack access to education. The long-term impact of children missing school while going through a crisis often lasts a lifetime: Education not only provides critical skills and learning to advance in life, gain employment, and support a family, but it also provides motional stability and regularity at a time when nothing else seems normal. The intellectual and emotional benefit of being in school as a child is indisputable.

But without a major replenishment of longer-term funding for refugee children, the problem will only get worse. Despite the fact that the average length of exile for refugees from their home country is 20 years, the majority of educational funding for refugees is taken from emergency funds. Some countries, such as Cameroon, Niger, and South Sudan, have been able to integrate refugee children into longer-term education plans. In Lebanon, schools have put into place "doubt-shift" systems that help refugee children assimilate to the host culture. But 3.7 million refugee children are still without education.

New sources of emergency schooling relief for refugees have emerged. Recently, over 30 civil society organizations, including Global Citizen, signed on to a global fund for emergency educational services called Education Cannot Wait. This summer, the United States House of Representatives passed the Education for All Act, which aims to close the funding gap for universal primary and secondary education around the world. Put together, the world's population of uneducated refugee children is roughly equivalent to the population of Puerto Rico. As long as violent conflict exists, this number will continue to rise. The time is now for a concerted effort by the world's leaders to address this problem head on.

[Voor het vluchtelingenvraagstuk bestaan geen quick wins](#)

(Hans Boutellier, 11 april 2016)

Bron: <http://www.socialevraagstukken.nl/voor-het-vluchtelingenvraagstuk-bestaan-geen-quick-wins/>

De recente vluchtelingenproblematiek lijkt meer los te maken dan ooit. 'Het land van aankomst' zit gevangen tussen medemenselijkheid en angst voor verlies – verlies van voorzieningen, van cultuur, van identiteit. Velen ervaren gespletenheid tussen willen ondersteunen en angst voor wat komen gaat. De emotionele polarisatie lijkt te ontwaarden in een onoverbrugbare tweedeling. Welke consequenties heeft dit voor het overheidsbeleid?

Tussen barmhartigheid en angst voor verlies

Op basis van onze bevindingen bij gemeenten en betrokken organisaties zouden we tegenover polarisatie een ander beeld willen plaatsen: een beeld van meerstemmigheid. En wel om twee redenen. In de eerste plaats speelt de strijd tussen barmhartigheid (of sociale rechtvaardigheid) en angst voor verlies niet alleen tussen twee gepolariseerde kampen. Hij speelt in allerlei verbanden, tussen en binnen groepen, onder vrienden en in gezinnen, en zelfs in het eigen hoofd: 'we moeten open staan voor iedereen, maar niet ten koste van onszelf'. De werkelijkheid is ambivalenter dan het beeld.

Een tweede reden om van meerstemmigheid in plaats van polarisatie te spreken, is de variatie in standpunten tussen barmhartigheid enerzijds en angst voor verlies anderzijds. De *silent majority* vindt van alles en nog wat – zo blijkt uit gesprekken die we voerden met bewoners over de vluchtelingenproblematiek. 'Natuurlijk moeten mensen in nood geholpen worden,' vinden veel mensen. 'Maar waarom is er zo weinig aandacht voor ons – mijn dochter staat al jaren op een wachtlijst voor een woning.' Beide zijn begrijpelijke, menselijke reacties, die zich in allerlei variaties voordoen.

Diversiteit als permanent proces

De huidige vluchtelingenproblematiek zet de integratiepolitiek van de afgelopen decennia op scherp. De nieuwe asielzoekers versterken de veelkleurigheid van de samenleving. Zij komen bovenop een transformatie van de bevolkingssamenstelling die zich in de afgelopen halve eeuw voltrok. In Nederland leven bijna twee miljoen niet-westerse en ruim anderhalf miljoen westerse allochtonen, tegenover ruim dertien miljoen 'autochtonen'. Deze cijfers zijn even veelzeggend als dubieus.

Dubieus, omdat de begrippen 'autochtoon' en 'allochtoon' hun betekenis verliezen. Het is inmiddels al een eeuw geleden dat de eerste gastarbeiders naar Nederland kwamen – waarover hebben we het dan eigenlijk? Zeker als we ons bedenken dat migratie zich in alle eeuwen heeft voorgedaan (Lucassen & Lucassen, 2011). (Boutellier is ook al zo'n geïmporteerde naam, zoals Özdil intussen Nederlands is – toch?).

Toch zijn de cijfers ook veelzeggend. De drie grootste steden van ons land zijn in een halve eeuw zogenoemde *majority-minority cities* geworden – er woont een meerderheid aan minderheden. Het begrip superdiversiteit typeert deze situatie, waardoor een totaal ander perspectief ontstaat op 'integratie'. Als dat begrip nog ergens op slaat, dan is het op wederzijdse integratie tót een samenleving, in plaats van het opgaan in een bestaande identiteit.

Diversiteit als norm

Diversiteit wordt zo de nieuwe norm – niet alleen in soorten minderheden, maar ook binnen minderheden: in verblijfsstatus, woonsituatie, geloof, sociale positie en contacten met het moederland. Levens gaan ook steeds meer over nationale grenzen heen. Woonplaats, land en familie vallen niet meer samen, er ontstaan internationale digitale vriendschappen, westerse overwinteraars in het zuiden: er wordt fysiek en mentaal heel wat heen en weer gependeld tussen de verschillende landen.

In dit beeld van de ‘vernetwerkte’ samenleving is steeds minder sprake van eenduidige collectieve gehelen. Het denken in termen van superdiversiteit overstijgt het minderheden-integratie-denken in een overkoepelend perspectief. Diversiteit is de feitelijke toestand van grootstedelijk samenleven, en daarmee ook uitgangspunt voor bestuur op lokaal, nationaal en internationaal niveau.

Besturen van verschillen

Deze superdiverse, complexe samenleving wijst op de onmogelijkheid om deze systematisch en al integrerend van bovenaf te regelen. Het doorbreekt bovendien het dominante ‘wij-zij-denken’. De samenleving is immers veel ingewikkelder dan dat. Er zijn tientallen wij’en en zij’en, of honderdtallen of duizendtallen – het is maar hoe je naar de gegeven diversiteit en variatie kijkt. Een dergelijke situatie vraagt vanuit een politiek oogpunt dan ook eerder om het ‘besturen van verschillen’ dan om het ‘organiseren van overeenkomsten’.

In het maatschappelijk debat ligt vaak nadrukkelijk het verlangen besloten dat we met elkaar één cultuur zouden moeten vormen, waarin gelijkheid van normen en waarden, gebruiken en gewoonten wordt nagestreefd. Het begrip superdiversiteit houdt daarentegen in dat verschillen worden erkend, met de nadrukkelijke kanttekening dat de problemen dan nog niet zijn opgelost.

Er dreigt rond diversiteit een Nederland van twee of zelfs meer snelheden te ontstaan. In sommige gemeenten trekken ze het niet, ‘die vreemdelingen’. In andere is het kwestie de zaak zo goed mogelijk te regelen.

Een ander punt is dat niet alle migranten en vluchtelingen kosmopolitische wereldburgers zijn. Er bestaan reële problemen, zoals ongewenste groepsdruk, patriarchale dominantie, homofobie, geloofsdwang en bekrompen fundamentalisme. Tegen die achtergrond is de groeiende diversiteit wel degelijk ook een probleem voor een open samenleving.

Een samenleving is meer dan een optelsom van diverse individuen of groepen, zoals de term superdiversiteit suggereert. Een samenleving organiseert zich in instituties. Precies daarin zit het belang van het besturen van diversiteit.

Diversiteit als bestuurlijke uitdaging

Een samenleving die permanent verandert, zoekt tegelijkertijd stabiliteit, continuïteit en duurzaamheid. Toch is aanpassing van de instituties en tradities onvermijdelijk. Een superdiverse, fluïde samenleving vraagt om bezinning op principes die zij wenst te koesteren of die zij juist achter zich moet laten.

Het *managen* van de stabiliteit en vitaliteit van de samenleving gaat om mensen (die van alle kleuren, talen, gezindten en geaardheid zijn), zoveel is zeker. Maar de politieke inzet schuilt toch vooral in de waarde en de continuïteit van instituties, zoals de kwaliteit van onderwijs en gezondheidszorg of de robuustheid van de rechtsstaat. Waarin toont de liberale democratie zich flexibel (bijvoorbeeld zwarte piet of islamitische feestdagen) en welke waarden zijn heilig (bijvoorbeeld seksualiteit)? In welke

mate weerstaat zij de tendens tot discriminatie en wanneer laat zij markt en samenleving zelf het werk doen?

De laatste jaren wordt gekozen voor zogenoemd generiek beleid, vanuit een basale notie van 'gelijke monniken, gelijke kappen'. Specifieke aandacht voor zogenoemde 'allochtonen' wordt dan al gauw gezien als voorrangsbepaald. Maar zo eenvoudig is dat generieke beleid niet, want wat wordt er dan eigenlijk nagestreefd? Gaat 'generiek' over *gelijke behandeling* zonder aanzien des persoons, om *gelijke kansen* met voor iedereen dezelfde uitgangspunten, om *normalisering*, waarbij voor eenieder geldende uitgangspunten van burgerschap worden vastgesteld? Of om *verplichtende verantwoordelijkheid*, waarmee gewenst gedrag wordt afgedwongen (Dagevos, Huinder e.a. 2014)?

Behalve dit conceptuele probleem, leidt generiek beleid ook tot praktische problemen. Veel organisaties hebben moeite om de diverse doelgroepen te bereiken. Voor sommige groepen worden daarom toch specifieke maatregelen getroffen. In de jeugdhulpverlening bijvoorbeeld blijkt het vaak moeilijk te zijn om 'minderheden' te bereiken. Men spreekt elkaars taal niet, problemen worden anders gedefinieerd of er heerst wederzijds wantrouwen over opvoedkundige inzichten (Pels, 2010). Om dat te doorbreken wordt gezocht naar de verbinding tussen informele migranteninitiatieven en reguliere instellingen (proefschrift Ponzoni, te verschijnen). Dat is geen generiek, maar specifiek beleid.

Inclusiviteit van instituties

Een verkleurende samenleving – opnieuw zichtbaar door de huidige vluchtelingen – vraagt om verkleurende instituties. Dat kan niet anders. Het is een noodzakelijke aanpassing, die ook de doorontwikkeling van onze samenleving een impuls kan geven.

Wat zijn de consequenties voor de instellingen van onderwijs, (gezondheids)zorg, welzijn, veiligheid en wonen? Diversiteitsbeleid betekent in ieder geval variatie, afhankelijk van de organisatie, de plaats, het probleem, de kans en de betrokkenen. Maar het vraagt ook om onderzoek naar de fundamentele van de democratische rechtsstaat. Zijn zij stevig genoeg om ondermijning te voorkomen? Zijn de democratie en het recht voldoende ingericht op een inclusieve samenleving?

Voor het huidige vluchtelingenvraagstuk gelden geen eenvoudige oplossingen, *silver bullets of quick wins* – favoriete termen van beleidsmakers. Inclusiviteit is een noodzakelijk politiek vertrekpunt binnen een democratische rechtsstaat. En het is vooral een opgave om er een vitale ontwikkeling van te maken. Daar past geen beleid van *one size fits all*.

Ondertussen lijkt het soms alsof het maar niet wil doordringen tot instellingen en organisaties dat de tijden definitief en radicaal zijn veranderd. De teller tikt. Een inclusieve politiek betekent geen terugkeer naar 'de doelgroepen', daarvoor is de situatie te gecompliceerd. Het is vooral een proactieve politiek van flexibiliteit en dialoog. Dan gaat het om georganiseerde diversiteit van instellingen, actief antidiscriminatiebeleid op de arbeidsmarkt, reflectie op de uitgangspunten van de democratische rechtsstaat en krachtig optreden tegen de ondermijning daarvan.

De samenleving kent een pluriform waardenstelsel en kan niet vanuit Den Haag georganiseerd worden. Maar Haags beleid schept wel de condities en het kan prikkels geven. Een inclusieve samenleving vraagt om wijs beleid en moedige politici.

Hans Boutellier is wetenschappelijk directeur van het Verwey-Jonker Instituut en bijzonder hoogleraar Veiligheid & burgerschap aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Dit artikel is een verkorte versie van het essay van Hans Boutellier in het jaarbericht 2015 van het Kennisplatform Integratie & Samenleving. Het volledige essay jaar is [hier](#) te vinden.

Enkele delen van dit essay zijn een bewerking van hoofdstuk 6 uit het boek '[Het seculiere experiment](#)' van Hans Boutellier.

[Education Law Changes And How Human Rights Can Keep The Government In Check](#)

(Katie Jukes, 14th September 2016)

Bron: <http://rightsinfo.org/human-right-education/>

The new Secretary of State for Education has recently announced a new government proposal to abolish the ban on opening new grammar schools. This proposal could ultimately be ultimately be challenged in the courts. How could the government make sure it is complying with its human rights obligations in future proposals?

The 2012 legal challenge to tuition fees is an interesting example of how human rights laws might be relevant.

The student tuition fees case

In February 2012, two British teenagers Katy Moore and Callum Hurley challenged the government over its new law allowing universities to charge up to £9,000 in tuition fees. They argued that the increase in tuition fees was a breach of the human right to education. They also argued that the increase in fees discriminated against students from poorer backgrounds.

So, did they win?

Not exactly. The court rejected both of these arguments. The government had not only introduced a student loan system allowing students to borrow the money for their fees but also introduced various measures to encourage poorer students to go to university. These measures included maintenance support, scholarships and use of resources to encourage participation in higher education. There had also been a lot of discussion and debate in parliament about the issue. The government had commissioned a special report into the impact of the rise in student fees, which it had taken into consideration before deciding on the new law.

A sting in the tail

But there was a sting in the tail of the court decision in this case. The judge said that the government was in breach of a different law called the Equality Act 2010. This law requires the government to carry out a formal, detailed assessment of any possible discriminatory impact of new policy on minority groups such as those based on race, gender, disability and the economically disadvantaged. The government had failed to do so. The court had the power to overturn the law increasing tuition fees but the judge decided not to exercise that power in this case. The judge said that if he overturned the law, it

would cause chaos. He therefore allowed the law to remain in place but declared that the government was in breach of the law on equality.

Why is this case important?

This decision is important because it emphasises that the government should not implement new laws like this without carrying out formal, detailed research into how the law will impact on everyone who is affected, including the poorest. If it doesn't, it could find itself in court.

Meer aandacht voor onderwijs aan vluchtelingen

(Nina de Schepper, 26 mei 2016)

Bron: <http://www.opiniestukken.nl/opiniestukken/artikel/1230/Meer-aandacht-voor-onderwijs-aan-vluchtelingen?t=onderwijs>

We moeten nu voldoende aandacht bieden aan het onderwijs van de vluchtelingen, want later het probleem oplossen is geen optie, dan is het te laat

"De vluchtelingen crisis is geen tijdelijk probleem"

Vaak wordt naar vluchtelingen gekeken vanuit economisch standpunt en worden oplossingen als onderdak als eerste besproken. In dit opiniestuk wordt onderwijs uit de schaduw gehaald.

Elk kind heeft recht op onderwijs. Voor landen als Oekraïne, Turkije, Sierra Leone, Rwanda, Palestina, Mozambique, Libanon, Israël, Georgië, Eritrea, Congo komt dit onderwijsrecht echter in gedrang. Deze landen voeren oorlog of zijn in conflict met andere landen, waardoor naar school gaan in eigen land niet zo vanzelfsprekend is. De infrastructuur worden vaak gebombardeerd waardoor het veiliger is om gewoon thuis te blijven. Overleven primeert in deze landen boven onderwijs, zaken als geld en voedsel krijgen in deze omstandigheden meer belang dan onderwijs. Velen vluchten uit hun land op zoek naar een betere toekomst.

Wanneer kinderen in een land als vluchteling terechtkomen is het moeilijk om hen onderwijs te bieden, nochtans is dit essentieel voor hen. Ten eerste kan het een afleiding bieden van de traumatische gebeurtenissen. Bovendien geeft het de kinderen structuur en stabiliteit, iets wat ze in zulke situaties meer dan nodig hebben. Het biedt hen daarnaast ook kansen om hen te integreren in het nieuwe land waar ze terecht komen, om zo verder aan hun toekomst te werken niet enkel voor zichzelf maar ook voor hun familie. Want dat is waar ze naar op zoek zijn, een betere toekomst. Het allerbelangrijkste is dat dit hen hoop biedt, hoop op een betere toekomst. Maar ook wanneer ze later toch terugkeren naar eigen land is hun leren niet op pauze gezet door de oorlog, het geeft ondersteuning in de heropbouw van hun samenleving.

Maar hoe moet dit dan worden aangepakt? Er zijn twee manieren waarop gastlanden vluchtelingen onderwijs kunnen bieden, enerzijds door ze te plaatsen in reeds bestaande scholen of anderzijds door aparte klassen in te richten in vluchtelingenkampen. Aangezien taal het grootste probleem is lijkt de eerste optie niet haalbaar, daarnaast is het voor leerkrachten vaak moeilijk om overvolle klassen leerlingen onderwijs te bieden. De tweede optie lijkt haalbaarder, al moet hier wel de bedenking

gemaakt worden dat vluchtelingen hier steeds bij elkaar blijven en niet de kans krijgen om in het gastland te integreren als ze dit willen.

Onderwijs organiseren voor vluchtelingen kost geld. Er zijn vrijwilligers nodig die de kinderen onderwijzen, er zijn plaatsen en lesmateriaal nodig. Een gastland kan dit niet alleen, hiervoor moet een platform bestaan dat alle gastlanden bindt en waarin ze elkaar ondersteunen, want enkel zo kunnen we dit probleem aanpakken. Hier kunnen good practices worden gedeeld met elkaar, maar ook financiële middelen.

Ook voor volwassenen kan dit onderwijs soelaas bieden, door cultuur- en taalcursussen aan te bieden. Het geeft hen de kans om te integreren in de maatschappij. Wanneer ze niet integreren zal dit een groter financieel nadeel opleveren voor het gastland, ze kunnen niet deelnemen aan het economisch leven en dragen dus niks bij.

Daarnaast moet er ook goed nagedacht worden wat we de kinderen en volwassenen aanbieden. We kunnen niet zomaar van hen verwachten dat ze onze cultuur, waarden en normen overnemen. Er zijn al genoeg voorbeelden van kinderen in het onderwijs met een migratie achtergrond die niet meekunnen, niet omwille van hun intelligentie maar omdat ze geen voeling hebben met vaak cultuurgebonden opdrachten en handboeken. We zijn er om van elkaar te leren. Luister naar elkaars verhaal, zo krijgt iedereen de mogelijkheid om te leren.

Ik hoop dat duidelijk is geworden dat we nog een lange weg tegemoet gaan. De vluchtelingencrisis is geen tijdelijk probleem en zal de komende jaren nog steeds present zijn. We moeten nu voldoende aandacht bieden aan het onderwijs van de vluchtelingen, want later het probleem oplossen is geen optie, dan is het te laat. De maatschappij waar we nu in leven is reeds multicultureel en deze zal alleen maar toenemen, we kunnen het niet ontlopen. Hoe we hier mee omgaan is essentieel voor onze toekomst.

[Wereldwijd 263 miljoen kinderen niet naar school](#)

(Auteur nu.nl, 14 juli 2016)

Bron: <http://www.nu.nl/werk-en-privé/4293270/wereldwijd-263-miljoen-kinderen-niet-school.html?redirect=1>

Ondanks dat er vooruitgang is geboekt, gaan nog steeds 263 miljoen kinderen in de wereld niet naar school. Dit blijkt uit een studie van de UNESCO, de onderwijsorganisatie van de Verenigde Naties. In het jaar 2000 kregen 375 miljoen kinderen geen onderwijs, maar sinds 2007 gaat de vooruitgang steeds langzamer.

De grootste groep bestaat uit kinderen tussen vijftien en zeventien jaar oud, zo'n 142 miljoen. Omdat er in veel landen geen leerplicht is voor kinderen in die leeftijd, gaan of moeten ze vaak werken.

Vooraf in het zuidelijke deel van het Afrikaanse continent blijft zo'n 60 procent van de kinderen in die leeftijd verstoken van onderwijs. Redenen zijn armoede, de woonplaats, oorlog en sekseverschillen.

Meer meisjes

Zo'n negen miljoen meisjes in de leeftijd van zes tot elf jaar krijgen daar geen kans om te leren lezen en schrijven. Wereldwijd zijn dat zo'n vijftien miljoen meisjes en tien miljoen jongens in die leeftijdscategorie.

De VN heeft als doel om in 2030 iedereen toegang te geven tot onderwijs.

Educate for peace

(Irina Bokova, 15 September 2016)

Bron: http://www.huffingtonpost.com/irina-bokova/educate-for-peace_b_12029198.html

The scale of the crisis is unprecedented. According to UNCHR, there were 65.3 million forcibly displaced people worldwide in 2015 - including some 21.3 million refugees. Half of them are under the age of 18 years old. Some 54 percent come from three countries — Syria, Afghanistan and Somalia.

For every forcibly displaced person, there is a story to tell, often of tragedy, always of hardship. This massive human rights crisis is a blow to the humanity we all share and the dignity to which we all aspire. The future of millions of women and men is blighted. A shadow is being thrown over entire countries and regions.

This is why the UN Summit on 19 September — Addressing Large Movements of Refugees and Migrants - is so important. This summit will tackle root causes, the role of international law and the need for stronger international action. In this picture, education must have a leading role.

I have heard the same message across the world, at the Protection of Civilians Site in Juba, South Sudan, and in the camps in Gaziantep, Turkey, where young Syrian girls and boys shared their thirst for education, their aspirations for a better future.

Ask any girl living in a camp what she wants, and she will say education. Ask any mother, and her reply will be the same. We all know why. Education is a human right—it is also a force for empowerment. It gives girls and boys tools to make the most of change and withstand its pressures. Learning provides peace to young minds. Going to school is source of safety and a normal life. Education is a source of hope when horizons are bleak. It is also a force for peace, the best long-term way to break cycles of violence and set communities on the path to peace.

Yet today, education is falling through the cracks. 1.5 billion people live in fragile or conflict-affected countries - 40 percent of them are young people. Refugees are hit hardest - half of primary age children are out of school and three quarters of secondary age do not have access to education.

Education is often the first budget line cut by governments facing conflict, and it accounts for only 2 percent of humanitarian aid. No sector has a smaller share of humanitarian appeals actually funded. There is a USD 2.3 billion funding gap for education in conflict and crisis situations — this represents ten times what education receives from humanitarian aid at present.

This is dangerous. The world cannot afford to lose entire young generations to despair. Young people lacking an education face a future of poverty - and poverty has always been a recruiting sergeant for extremism and violence.

Education cannot remain sidelined in international efforts. We need to invest more in education as part of humanitarian and development assistance.

This is the goal of the Education Cannot Wait Fund for Education in Emergencies, launched at the World Humanitarian Summit, last May in Istanbul. This Fund will spotlight education, to build it into emergency responses and development aid.

Moving forward calls for investing smartly, to provide education that meets real needs - starting with formal primary education, and including non-formal education opportunities, secondary education, TVET and higher education.

We must target adolescents and young people, providing them with skills for jobs and social integration - girls and young women must be a special focus. We must tackle issues of accreditation, curriculum and language of instruction, which raise real challenges for displaced populations. We must focus on teacher salaries and qualifications, to ensure quality support for quality education. We must bolster the resilience of education systems, to ready all classrooms as places for diversity and living together. For all this, we need sharp data - this is the importance of the UNESCO Institute for Statistics.

Only education can give young people the tools and confidence to build a new future for themselves and their communities. Education is the best way to give lasting peace a chance. Let's put it first.

This post is part of a series produced by The Huffington Post to mark the occasion of two critical conferences at the UN on the Refugee and Migrant crisis: the UN Summit for Refugees and Migrants (Sept. 19th, a UN conference) and the Leaders Summit on Refugees (Sept. 20th, hosted by U.S. Pres. Barack Obama, at the UN). To see all the posts in the series, visit [here](#). To follow the conversation on Twitter, see #UN4RefugeesMigrants.

[Vluchtelingencrisis nu, integratiecrisis later](#)

(Michel Brouwers, 4 september 2015)

Bron: <http://www.opiniestukken.nl/opiniestukken/artikel/1054/Vluchtelingencrisis-nu-integratiecrisis-later>

Met conflicten in het Midden-Oosten zonder einde en Europa overmand door vluchtelingen ligt de volgende integratiecrisis op de loer. Schakel de VN in om te helpen de vluchtelingencrisis te bezweren.

"Hoe verder van het conflictgebied vandaan, hoe meer ze als economische vluchtelingen kwalificeren."

In Duitsland lijken ze nogal luchtig te denken over de 800.000 vluchtelingen die dit jaar in dat land worden verwacht. Nou ja, rondom Dresden, waar de anti-Islambeweging Pegida iedere maandag demonstreert, daar ligt de zaak gevoeliger. Zo neerbuigend als er nu naar die mensen daar wordt gekeken en zo gastvrij als de rest van Duitsland denkt te zijn, zo groter is de kans dat het vluchtelingenprobleem wordt onderschat. Opvang lenigt de nood, maar lost de crisis niet op. Sterker nog, opvang zorgt eerder voor meer crisis.

Dublin-afspraak

Eigenlijk had Duitsland niet eens een vluchtelingenprobleem moeten hebben. De Dublin-afspraken schrijven namelijk voor dat vluchtelingen asiel moeten aanvragen in het land waar ze de EU binnenkomen. Aangezien de Italianen en Grieken de toestroom niet meer aankunnen, en het probleem voor Europa nog niet acuut genoeg is om tot een oplossing te komen, gaan vluchtelingen daar waar ze denken een betere toekomst te vinden.

Misschien dat de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog het zicht van de Duitsers enigszins vertroebelen. Maar 800.000 vluchtelingen komt neer op 1% van de bevolking. En aangezien bij de conflicten in het Midden-Oosten en Afrika geen einde in zicht is, Duitsland economisch een sterke aantrekkingskracht heeft en vluchtelingen met families herenigd willen worden dan wel met mensen van dezelfde herkomst willen samenleven, dan laat zich vooruitzien dat de komende jaren nog vele honderdduizenden, zo niet miljoenen er naartoe willen trekken.

Moeizame integratie

Het zou naïef zijn te denken dat die mensen elders in Europa zomaar op de arbeidsmarkt ingepast kunnen worden om de vergrijzing op te vangen. Bovendien kost integratie van niet-Europeanen, zoals we in Nederland en Frankrijk hebben gezien, niet alleen moeite en tijd, maar is er risico op wrijving met autochtonen dan wel op conflict met andere allochtone groepen. De aanslagen die in Frankrijk zijn gepleegd – zoals onlangs op de Thalys en bij Charlie Hebdo – tonen hoe afvallige minderheden een maatschappij kunnen ontwrichten.

Europa moet dan ook uitvoering gaan geven aan de voorgenomen afbakening van het probleem. Zo krijgt opvang in eigen regio terecht een grote prioriteit. De voorgestelde opvangzone in Syrië zou een goed begin zijn, net als meer steun voor buurlanden Jordanië, Turkije, Irak en Libanon. Ook moet er door de EU gereguleerde opvang aan de grenzen komen en moeten de vluchtelingen binnen de grenzen van EU verplicht worden herverdeeld, waardoor dan eveneens de economische aantrekkingskracht van Europa afneemt.

Rol VN

Maar als we deze crisis echt willen oplossen, dan moet het probleem bij de bron worden aangepakt. De Arabische Lente is een fata morgana gebleken. Landen met een ondemocratische traditie kunnen blijkbaar niet zomaar bekeerd worden tot de Westerse normen en waarden. Daarbij heeft de eenzijdige aanpak van de Verenigde Staten het multilateralisme waarop de Verenigde Naties steunen dusdanig aangetast dat die buitenspel zijn komen te staan.

Maar juist de VN zijn de sleutel tot de oplossing. We kunnen ervan uitgaan dat de strijdende partijen nog jaren zo niet decennia zullen vechten om wat ooit Syrië en Irak was. Een groot deel van de vluchtelingen die nu in Europa aankomen zal dan ook niet meer naar eigen land terugkeren. Gezien de omvang van de crisis zou het niet onaannemelijk zijn dat wanneer Europa daartoe oproept de internationale gemeenschap zich bereid zal tonen om onder VN-vlag militair en diplomatiek in te grijpen.

De-escaleren

Het doel van zo'n de-escalatie zou tweeledig moeten zijn: enerzijds om veilige zones voor vluchtelingen in de regio te creëren, die dan militair verdedigd worden. En anderzijds om het conflict daarbuiten

steeds weer opnieuw diplomatiek te bevriezen om zo de venijnigheid eruit te halen. In ruil voor gevechtssluwte zouden de strijdende partijen dan een aandeel krijgen in de politieke oplossing van het conflict.

Dat betekent dan wel dat het Westen moet accepteren dat de Syrische president Assad blijft zitten en dat de Russen en landen in de regio een nadrukkelijker rol zullen opeisen. Ook vraagt dat om een impliciete erkenning van eigen onmacht en om grotere financiële en militaire inbreng van Europese landen, die zo dan het vluchtelingenprobleem op afstand afkopen.

De vluchtelingencrisis wordt nog wel eens vergeleken met die van tijdens de Tweede Wereldoorlog. Voor omringende landen als Libanon en Turkije gaat die vergelijking misschien nog wel op, maar voor landen in Europa niet. Hoe verder vluchtelingen zich van het conflictgebied vandaan begeven, hoe meer ze eigenlijk als economische vluchtelingen kwalificeren. Door niet verder te kijken dan naar opvang alleen, planten we het zaad voor maatschappelijke frictie in de toekomst, terwijl de crisis alleen ter plaatse opgelost kan worden.

Ontwrichte kinderen in het onderwijs

Vluchtelingen, asielzoekers

Bij vluchtelingenkinderen en jonge asielzoekers is bijna per definitie sprake van trauma. In soms korte tijd hebben ze een serie belastende ervaringen opgedaan.

- Ze zijn vaak getuige geweest van gewelddadigheden.
- Hebben gezins- en/of familieleden verloren.
- Zijn het contact met familieleden kwijtgeraakt.
- Hebben een vlucht meegemaakt.

De ouders, op wie jonge kinderen moeten kunnen steunen, zijn in dergelijke situaties gestrest en ontredderd en kunnen vaak geen steunpilaar zijn voor hun kinderen. Wanneer een gezin vervolgens op een veilige plaats is aangekomen, is er het risico van een volgende serie van belastende ervaringen.

Het gezin moet zich aanpassen aan een andere cultuur, in een onbekende gemeenschap. Kinderen moeten wennen aan een voor hen onbekende schoolcultuur. Dit geldt zeker voor kinderen uit een situatie waar sprake was van gebrekkige scholing. Daarnaast spelen nog problemen met:

- de taal;
- armoede;
- etniciteit;
- risico's op het gebied van discriminatie en pesten.

"Het zou bijna verwonderlijk zijn wanneer er bij deze kinderen geen ernstige stress optrad".

In andere culturen wordt anders aangekeken tegen de geestelijke gezondheidszorg dan in de westerse landen. Uit angst voor een stigma wordt in veel gevallen contact met een psycholoog of psychiater afgewezen. Verder blijkt dat de effectiviteit van een traumabehandeling gehinderd kan worden door een gebrekkige beheersing van de taal.

Namo, 12 jaar, groep 7

Namo is de oudste zoon uit een vluchtelingengezin met biologische ouders en een zusje van tien jaar. Ze zijn vier jaar geleden gevlucht uit Iraaks-Koerdistan. Na een mislukte poging slaagde het gezin erin het oorlogsgebied waar het woonde te ontvluchten.

De vlucht duurde zes weken, aanvankelijk in een vrachtauto, later te voet door de bergen. Het was meestal 's nachts lopen en overdag verstoppen en rusten. Tijdens de vluchtreis is sprake geweest van slaap- en voedselgebrek, geweld en de voortdurende spanning ontdekt te worden.

Na omzwervingen is het gezin uiteindelijk in Nederland opgevangen.

Namo's gedrag op school was vanaf dag één opvallend. Hij had moeite met zijn concentratie en liet adhd-achtig gedrag zien (impulsief, soms acting-outgedrag).

Naarmate hij de Nederlandse taal beter machtig werd, nam zijn onstuimige en ongeconcentreerde gedrag af. Ouders en leraren haalden opgelucht adem en meenden dat de ergste startproblemen achter de rug waren.

Het laatste jaar laat Namu echter somber, ongemotiveerd, afwezig gedrag zien. Hij lijkt nergens voor te porren of enthousiast te krijgen. Zijn lichaamshouding en gezicht lijken soms op die van een oude man.

De leraar gaat uit van een slimme jongen met motivatieproblematiek. Hij noemt hem lui. Uit onderzoek van een kinderpsychiater blijkt dat Namu kampt met aanpassingsproblemen en dat er sprake is van depressieve gevoelens. Verder zijn er aanwijzingen voor posttraumaproblematiek; dit moet nog nader onderzocht worden.

Het onderwijsteam van de school vraagt om ondersteuning, omdat er al eerder leerlingen met hetzelfde soort klachten op school waren. Het team krijgt psycho-educatie over de thema's angst en depressie en meer specifiek over de signalen van posttrauma en hoe daarop te reageren.

Reactie van een leraar: *'Wat mij bij is gebleven, is dat begrip het halve werk is. Snappen waarom leerlingen zich zo gedragen.'*

Pharos, het landelijke kennis- en adviescentrum voor een hoge kwaliteit, effectiviteit en toegankelijkheid van gezondheidszorg voor onder anderen migranten en vluchtelingen, heeft voor asielzoekerskinderen en andere nieuwkomers verschillende lessenseries ontwikkeld die als doel hebben om deze leerlingen sociaal-emotionele steun te bieden.

Deze methoden worden vaak klassikaal in het eerste opvangonderwijs gebruikt, niet alleen in Nederland, maar ook op scholen in een aantal steden in Groot-Brittannië, Italië en Duitsland.

Een voorbeeld van een goed bruikbare, gratis publicatie voor het voortgezet onderwijs wordt in het kader hierna geïntroduceerd:

Welkom op school

'Nieuwkomers in het voortgezet onderwijs kwamen tot begin jaren negentig meestal uit Marokko, Suriname en Turkije. Nu zijn de meeste nieuwkomers vluchtelingen en asielzoekers.

De reden van hun komst naar Nederland is een andere dan die van de traditionele arbeidsmigranten. Gedwongen door de dreiging van geweld verlieten zij hun huis en hun land.

Terwijl de traditionele arbeidsmigranten zich met name in de steden hebben gevestigd, zijn vluchtelingen overal in het land gehuisvest. Daardoor krijgen scholen in gebieden met van oudsher nauwelijks allochtonen voor het eerst met grotere aantallen buitenlandse leerlingen te maken.

Vaak zijn de kinderen afkomstig uit door burgeroorlogen geteisterde landen zoals Somalië en Afghanistan. Soms gaat het om kinderen die behoren tot vervolgte minderheidsgroepen, zoals Koerden uit Turkije en Irak en christenen uit het Midden-Oosten, of betreft het politiek vervolgd uit Iran en Zaïre.

De komst van vluchtelingenleerlingen in de klas heeft geleid tot veel vragen van docenten over hun begeleiding. Docenten van internationale schakelklassen waren eraan gewend dat de sociaal-emotionele begeleiding van de traditionele nieuwkomers een arbeidsintensieve en soms belastende extra taak was.

Soms konden ze een beroep doen op, of samenwerken met, categoriale hulp- of ondersteuningsorganisaties. De komst van grote aantallen vluchtelingenleerlingen verzwaart hun taak. Het blijken soms kinderen met oorlogservaringen.

De slechte sociale en maatschappelijke positie van de meesten van hen beïnvloedt veel aspecten van het schoolse bestaan.

Vluchtelingenleerlingen doen, zoals andere kinderen die in moeilijke omstandigheden leven, vaak een extra beroep op hun docenten.

Docenten willen deze leerlingen steun bieden en adequaat reageren op hun problemen, maar vragen zich af hoe zij dat het beste kunnen doen.

'*Welkom op school*' is een methode waarmee een school extra ondersteuning kan bieden aan nieuwkomers in de klas. Het is een serie van 21 lessen voor nieuwkomers in het voortgezet onderwijs. Docenten en andere begeleiders die de functie van mentor in de opvangklassen vervullen, kunnen dit boek gebruiken.

Bron: Pharos, Tuk & De la Rive Box, 200 In Nederland wordt in het schooljaar 2013-2014 de methode geactualiseerd, uitgebreid en ook geschikt gemaakt voor nieuwe groepen leerlingen, zoals de jongeren uit Midden- en Oost-Europa.

Het lesgeven aan deze groep kinderen behoort tot één van de zwaarste klussen in het Nederlandse onderwijs en is in complexiteit en zwaarte vergelijkbaar met het speciaal onderwijs. Helaas wordt deze

visie niet gedeeld door de beleidsmakers in het onderwijs. Althans, dat is niet terug te zien in de zorg voor de leerlingen en het onderwijzend personeel en de financiering van deze sector.

"Vluchtelingen- en asielzoekersleerlingen verdienen qua aandacht en uitrusting een speciaal-onderwijs-behandeling", dat wil zeggen:

- kleinere klassen;
- specifieke leer middelen;
- meer specialistische begeleiding.

Daarnaast moet er meer zorg zijn voor het onderwijzend personeel. Leraren die met deze groep leerlingen werken, hebben te maken met een continue in- en uitstroom. Er is geen sprake van stabiele leerlinggroepen, die de broodnodige structuur en veiligheid aan de leerlingen bieden. Het hele scala aan traumareacties is op bijna alle leerlingen van toepassing. Voor deze leerlingen geldt in feite: 'geen passend onderwijs'.

In: 'Nou... Dag maar weer. Afscheid nemen van asielzoekerskinderen in de klas' (Baan, 2005) merken leraren op, dat leerlingen vaak uiterlijk niet laten merken wat hen dwarszit, getuige het volgende citaat:

"Het lijkt heel flexibel hoe kinderen zich aanpassen. Ik denk dat kinderen een heel grote veerkracht hebben. Terwijl aan de andere kant, als je weet dat bijna alle kinderen 's nachts niet zindelijk zijn, dan weet je dat er een heleboel mis is. En er zijn ook veel grote kinderen die overdag niet zindelijk zijn. Daar zit veel meer achter. De buitenkant is wel heel prachtig. Maar veel kinderen hebben nachtmerries. Dan zit er dus toch een heleboel dat je overdag niet ziet. Dat ze wegstoppen. 's Nachts gaat het deksel dan iets open".

Het is schrijnend om te zien hoe door politieke maatregelen, onbegrijpelijk beleid en bureaucratie reeds beschadigde kinderen opnieuw trauma oplopen.

Ronduit beschamend is het beleid op de zogenaamde gezinslocaties (glo's). Daar worden gezinnen met kinderen opgevangen nadat de asielaanvraag is afgewezen. Van overheidswege wordt gesproken van een 'sober' regime in deze centra, maar in feite kan gesteld worden dat op deze locaties elke vorm van een normaal gezinsleven onmogelijk wordt gemaakt. In een quickscan, uitgevoerd door Unicef en Defence for Children (2011), worden de gezinslocaties in Katwijk en Gilze Rijen gekwalificeerd als ongeschikt voor kinderen!

De verhuizing naar een gezinslocatie vanuit een azc valt kinderen heel erg zwaar. Kinderen verhuizen gemiddeld al één keer per jaar tijdens de verschillende stappen in de asielprocedure. Uit onderzoek blijkt dat de vele verhuizingen kinderen ernstig schaden in hun cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling.

Op de gezinslocaties heerst een strenger en soberder regime dan in asielzoekerscentra. Het gezin moet binnen de gemeentegrenzen blijven en de ouders moeten zich zes dagen in de week melden. Veel kinderen en ouders kampen met psychische problemen en kunnen zich onvoldoende ontspannen. Behandelingen worden niet of slecht overgedragen. Er is nauwelijks opvoedingsondersteuning.

Kinderen voelen zich enerzijds onveilig omdat zij niet altijd bij hun ouders achter dezelfde voordeur slapen en er is anderzijds gebrek aan privacy voor zowel jongeren als hun ouders. Het leefgeld is onvoldoende om aan de minimum bestaansvoorwaarden voor een gezin met kinderen te kunnen voldoen. (Defence for Children, 2013)

Naast de groep vluchtelingen- en asielzoekerskinderen heeft het onderwijs ook te maken met de instroom van kinderen van arbeidsmigranten. Ook bij deze kinderen is er een verhoogd risico op:

- aanpassingsproblematiek;
- emotionele problematiek;
- psychische problematiek;
- gedragsproblematiek.

Migratie, ontworteling, verlies van familie en vriendjes, de vreemde taal en de andere cultuur trekken een zware wissel op deze kinderen.

(Bron: wij-leren.nl)

Toestroom vluchtelingen vraagt veel van scholen

Elke dag komen honderden vluchtelingen ons land binnen. Ook het onderwijs merkt dit. Dagelijks zijn er aanmeldingen en intakes van leerlingen, nieuwe klassen worden opgestart, nieuwe scholen beginnen met een ISK-afdeling, kortom het is zeer druk in onderwijsland. Alle zeilen moeten bijgezet worden, met behulp van creatief handelen in het zoeken van oplossingen om leerlingen te kunnen plaatsen. En dan moet ook nog het onderwijs vorm gegeven worden, docenten erbij (vaak PABO bevoegd) die ook ingewerkt moeten worden, extra lokalen/huisvesting (met vraag aan gemeenten!) en goed onderwijs gaan bieden.

Dit vraagt veel van de scholen. En natuurlijk baart de instroom na 1 oktober ons grote zorgen, want hoe zit het dan met de financiering als de toestroom door blijft gaan? OCW is druk bezig om te kijken of en hoe de Nieuwkomersregeling aangepast kan worden. We wachten hoopvol af.

Reactie VO-raad op miljoenennota en oproep extra geld

Een centraal thema van de Troonrede is de aanpak van de Europese vluchtelingenproblematiek. De VO-raad vraagt aandacht voor de bekostiging van onderwijs aan een toenemend aantal vluchtelingenkinderen. Het VO kreeg het afgelopen schooljaar al te maken met een grotere instroom van vluchtelingenkinderen en de verwachting is dat dat aantal de komende tijd zal blijven stijgen. Paul Rosenmöller, voorzitter VO-raad: "Ook scholen in het voortgezet onderwijs vangen – met de groei van het aantal vluchtelingen in Nederland – steeds meer kinderen (tijdelijk) op. Het is belangrijk dat scholen de voorzieningen en financiële middelen hebben om in het onderwijs van deze kinderen te kunnen blijven voorzien."

Het is de vraag of – gezien de verwachte forse instroom ook later dit jaar – er vanuit OCW voldoende geld beschikbaar is om alle scholen financieel te ondersteunen. De VO-raad zal er via de VNG bij gemeenten op aandringen om voldoende (extra) ruimte te regelen voor scholen, als verwacht wordt dat die nodig zal zijn voor onderwijs aan asielzoekerskinderen.

Motie aangenomen in Tweede Kamer Intussen is bij het debat rondom de Miljoenennota en de nieuwe begroting de motie van Jesse Klaver, Arie Slob en Alexander Pechtold door de Tweede Kamer aangenomen. Deze vraagt de regering om voor de begrotingsbehandeling van OCW met voorstellen te komen zodat scholen adequaat onderwijs kunnen bieden en daar ook het budget voor hebben.

(Bron: lowan.nl)

[VO-Raad: extra middelen nodig voor onderwijs aan asielkinderen](#)

17 september 2015 - Met de groei van het aantal vluchtelingen in Nederland neemt ook het aantal vluchtelingenkinderen dat instroomt in het voortgezet onderwijs toe. De VO-raad benadrukt dat voldoende middelen en voorzieningen beschikbaar moeten blijven om in het onderwijs van deze kinderen te kunnen voorzien.

Update 18 september: Een aantal oppositiepartijen en de PvdA hebben 17 september tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen voor een motie van GroenLinks-fractievoorzitter Klaver gestemd om meer geld beschikbaar te stellen aan scholen voor het onderwijs van vluchtelingenkinderen.

In Nederland wordt het onderwijs aan asielzoekerskinderen georganiseerd door scholen met een Internationale Schakelklas (ISK). Een rondgang leert dat veel van deze scholen een toename van de instroom ervaren en dat ze verwachten dat dit nog verder toe zal nemen. “De instroom is al een tijd op gang en gaat continu door”, aldus Carine Zwart, zorgcoördinator bij de ISK Stedelijk Dalton Lyceum Dordrecht. “Het vormgeven van goed onderwijs voor deze leerlingen vraagt veel van scholen. Het vergt veel regelwerk en voldoende financiën. Je moet bijvoorbeeld – soms onverwacht - snel nieuwe klassen kunnen opstarten en goed personeel vinden, dat de juiste expertise heeft om deze kinderen goed (taal)onderwijs en begeleiding te kunnen bieden.”

‘ZORG DAT VOLDOENDE MIDDELEN BESCHIKBAAR BLIJVEN VOOR ONDERWIJS AAN ASIELKINDEREN’

Voor scholen bestaan twee regelingen waarmee ze – op 1 oktober en 1 april van elk jaar - (extra) bekostiging kunnen krijgen om het onderwijs aan vluchtelingenkinderen te financieren. Daarnaast kunnen scholen die bijvoorbeeld net na 1 oktober te maken krijgen met een grote nieuwe instroom – en die hiervoor dus in elk geval tot 1 april van het jaar daarop geen bekostiging krijgen - contact opnemen met het ministerie van OCW. OCW beoordeelt dan de situatie en kan de betreffende school in aanmerking laten komen voor extra bekostiging.

Het is echter de vraag of - gezien de verwachte forse instroom ook later dit jaar - er vanuit OCW voldoende geld beschikbaar is om alle scholen financieel te ondersteunen. In de begroting van OCW staat voor 2015 en de volgende jaren 78 miljoen euro geraamd voor uitgaven in het kader van het leerplusarrangement en de eerste opvang asielzoekers. De VO-raad voorziet dat dit bedrag op korte termijn onvoldoende zal blijken en vraagt het kabinet ervoor te zorgen dat voldoende middelen beschikbaar blijven voor onderwijs aan vluchtelingenkinderen.

VOLDOENDE FYSIEKE RUIMTE NODIG

Daarnaast geven veel scholen met een ISK aan dat hun schoolgebouwen niet berekend zijn op de grote instroom van asielzoekerskinderen en dat ze te weinig ruimte hebben – of verwachten te krijgen – om

alle leerlingen op een goede manier les te kunnen geven. Ook de ISK Stedelijk Dalton Lyceum Dordrecht had hiermee te maken. “Op een gegeven moment hadden wij zoveel toestroom dat het letterlijk niet meer in de ruimte paste en we leerlingen in de gang les moesten geven”, aldus Zwart. “We zijn nu zelf verhuisd en hebben meer ruimte gekregen, maar we zien dat dit probleem ook op andere scholen speelt.”

De VO-raad zal er via de VNG bij gemeenten op aandringen om voldoende (extra) ruimte te regelen voor scholen, als verwacht wordt dat die nodig zal zijn voor onderwijs aan asielzoekerskinderen.

(Bron: vo-raad.nl)

Handreiking vluchtelingen kinderen op school

Ook het onderwijs krijgt te maken met de actualiteit van de grotere instroom van vluchtelingen in ons land. Veel leerkrachten en docenten vragen zich af wat ze moeten weten over deze kinderen en hoe ze hen zo goed mogelijk kunnen opvangen. Hieronder een korte handreiking. Pharos heeft veel ervaring en kennis op het terrein van de gezondheid en socialemotionele begeleiding van vluchtelingen- en nieuwkomerskinderen.

Handreiking Vluchtelingenkinderen op school

Circa één op de drie vluchtelingen is minderjarig. Deze kinderen en jongeren willen niets liever dan weer naar school gaan. Een van de meest gehoorde motieven van ouders, om naar West Europa te vluchten, is dat hun kinderen hier weer een toekomst hebben. In Syrië, waar nu de meeste vluchtelingen vandaan komen ging tot 2011 97% van de kinderen naar de basisschool. Twee derde van de Syrische jeugd bezocht een middelbare school. Door de huidige oorlogsomstandigheden is het Syrische onderwijsstelsel uit elkaar gevallen. Meer dan de helft van deze kinderen is intussen van onderwijs verstoken geweest (Unicef 2013). Waar vluchtelingen ook vandaan komen zij starten met hoge verwachtingen. Leerkrachten en docenten beamen die leergierigheid, maar vragen zich ook af hoe zij het beste kunnen omgaan met de oorlogservaringen en nare herinneringen van leerlingen.

Een normaal leven

De psychische gezondheid van kinderen hangt in sterke mate af van die van hun ouders. Dat geldt ook voor deze kinderen en ouders. Als ouders, na langere periodes van onzekerheid hun zelfvertrouwen als opvoeder terug krijgen heeft het grootste deel van deze kinderen geen specialistische hulp nodig. Vluchtelingenkinderen en hun ouders willen vooral een zo normaal mogelijk leven. Weer naar school gaan is daar een belangrijk onderdeel van. Voor kinderen en ouders is het de poort naar de nieuwe samenleving waar kinderen uitgedaagd worden en weer met de toekomst bezig zijn. Maar het is meer dan dat. Schoolgaan is voor kinderen die nare en soms schokkende gebeurtenissen meemaakten helend¹.

Tips voor scholen

- Ouders hebben vooral behoefte hun taak als opvoeder weer goed op te kunnen pakken. Kinderen willen niets liever dan dat hun ouders weer ‘gewone’ ouders worden. Vluchtelingenouders zijn onbekend met het Nederlands onderwijs en (gezondheids)

voorzieningen voor kinderen en hebben daarom baat bij informatie over het Nederlandse onderwijssysteem, opvoeden, de gezondheidszorg en wat de Nederlandse samenleving van ouders verwacht.

- Neem bij het inschrijven van kinderen op school de tijd om voldoende informatie te verzamelen over de gezinssituatie en de achtergrond van het kind en de familie.
- Voor vluchtelingkinderen is sociale veiligheid nog belangrijker dan voor andere kinderen. Preventie van pesten en discriminatie is voor deze kinderen die in het verleden vaak veel onveiligheid meemaakten belangrijk. Als leerlingen zich thuis voelen op school, hebben zij een lagere kans op posttraumatische stress, depressie en angsten².
- De neiging bestaat om kinderen die uit een oorlogssituatie komen als slachtoffers te zien die voor het leven getekend zijn. De veerkracht van kinderen is echter enorm. Vluchtelingkinderen vragen wel specifieke aandacht maar die hoeft niet specifiek op trauma's gefocust te zijn, maar op het versterken van onderlinge sociale steun. Uit onderzoek naar kinderen uit oorlogsgebieden weten we dat deze klachten grotendeels zonder professionele hulp verminderen of verdwijnen³. Sociale steun versterken doen scholen door in klassen extra aandacht te besteden aan sociaal emotionele ontwikkeling of door maatjesprojecten binnen of rondom de school te organiseren. Culturele activiteiten en bijvoorbeeld 'koffieochtenden' verbinden onderwijsteam, ouders en kinderen.

Gezondheid

De gezondheid van vluchtelingkinderen is zeker in de beginperiode vaak kwetsbaar. Dan zijn er veel kinderen met psychische en lichamelijke klachten. Veel van die klachten horen, hoe belastend ook, bij de normale verwerking. Bijvoorbeeld (opnieuw) bedplassen, angstdromen en verlatingsangst. Als dergelijke klachten lang voortduren en het dagelijks functioneren van kinderen belemmeren is soms extra ondersteuning nodig.

- Maak vooral gebruik van bestaande organisaties zoals de jeugdgezondheidszorg (JGZ), zorginstanties op scholen en sociale wijkteams. Scholen kunnen zelf het voortouw nemen om deze instanties aan te spreken. Soms kopen scholen bijvoorbeeld extra schoolmaatschappelijk werk in.
- Zorg ervoor dat ieder nieuw vluchtelingkind in de klas, als dat niet eerder in een opvangcentrum al gebeurd is, een gezondheidscheck van de JGZ krijgt. Zij hebben de taak om de ontwikkeling en gezondheid van kinderen te volgen, voorlichting te geven, te adviseren en hulp te organiseren. In asielzoekerscentra heeft de JGZ al een centrale rol en adviseren zij ouders bijvoorbeeld in het omgaan met oorlogservaringen en het opvoeden in Nederland. De overdracht naar de gemeente is echter kwetsbaar; de school kan hierin een attenderende en verbindende rol spelen.
- Voor kwetsbare gezinssystemen zoals één ouder gezinnen en gezinnen waarvan bekend is dat er problemen zijn kan in veel gemeenten een wijkteam ingezet worden. Zij kunnen bijvoorbeeld met de eigen organisaties van vluchtelingen bijeenkomsten over opvoeden organiseren. Er is op diverse plekken positieve ervaring opgedaan met dit soort bijeenkomsten.
- Pharos biedt scholen, leerkrachten en docenten deskundigheidsbevordering en advisering op maat over de opvang en begeleiding van vluchtelingenleerlingen.

(Bron: pharos.nl)

Refugees

Child refugees have no access to the school system of the country from which they have fled. Some countries with refugee populations (host countries) make provisions for the education of refugee children while others do not.

What are refugees?

At times, it becomes necessary for individuals, families, and some times whole communities to flee a situation that has become dangerous to their health, wellbeing, and even their lives. Often they are fleeing wars or other armed conflicts, or religious, racial, or political persecution. In the search for safety and security, they may leave their country and cross a national border to find sanctuary and protection in another country. At this point, they become refugees.

“A refugee is someone who, owing to a well-founded fear of being persecuted for reasons of race, religion, nationality, membership of a particular social group, or political opinion, is outside the country of his (her) nationality, and is unable to or, owing to such fear, is unwilling to avail (himself) of the protection of that country.” - *The 1951 Convention relating to the Status of Refugees*

Why are children in refugee situations challenged to access and participate in education?

Refugees, adult and children, are provided with places of safety by the host country where camps are established. Some camps remain for decades and the original refugees have children and grandchildren born in the camp. These child refugees have no access to the school system of the country from which they have fled. Some countries with refugee populations (host countries) make provisions for the education of refugee children while others do not.

How pervasive is it?

The UNHCR publication *Refugee Education: a Global Review* reported as follows:

Education is one of the highest priorities of refugee communities. Yet there is insufficient support to UNHCR to guarantee the right to education for refugee children and young people. The lack of high quality and protective education for refugees stands in the way of meeting Education for All goals, of achieving durable solutions, and of sustainable development and reconstruction of home and host countries.

Access to education for refugees is limited and uneven across regions and settings of displacement. Enrollment in primary school is only 76% globally and drops dramatically to 36% at secondary levels. Girls are at a particular disadvantage; in eastern Africa, only 5 girls are enrolled for every 10 boys.

Refugee education is generally of a very low quality, with indicators that measure inputs rather than outcomes. Teacher-pupil ratios average as high as 1:70 and, in many situations, teachers do not have even the ten days of training viewed as minimum. Available data indicate that many refugee children are learning very little in schools; among Eritrean refugees in Ethiopia, less than 6% of refugee children reached benchmark reading fluency by grade 4.

Examples of EAC partners who are addressing this barrier

The office of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) is mandated to lead and coordinate international action to protect refugees and resolve refugee problems worldwide. Its partnership with Educate A Child is to deliver quality primary education to about 173,000 refugee children in 12 countries.

The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) provides assistance and protection to a population of some 5 million registered Palestine refugees in Gaza, West Bank, Jordan, Lebanon and Syria. The agency operates one of the largest school systems in the Middle East, with nearly 700 schools, and has been the main provider of free-of-charge basic education to Palestine refugees for over 60 years. The partnership with EAC will enroll an additional 120,000 Palestinian OOSC.

(Bron: educateachild.org)

[Growing up without an education](#)

In Lebanon—a country of around 4.5 million citizens—almost one in four people today is a refugee. Since the start of the Syria conflict in 2011, 1.1 million Syrians have registered with the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR); the Lebanese Government puts the total number at 1.5 million.

Lebanon's Ministry of Education and Higher Education has taken several positive steps to enroll Syrian children in formal education. But the system has struggled to keep pace. Five years after the start of the conflict, more than 250,000 children—approximately half of the nearly 500,000 school-aged Syrian children registered in Lebanon—are out of school. Some have never stepped inside a classroom. In far too many cases, as one Syrian woman said, "Our children are growing up without an education."

Older children are particularly affected: of the 82,744 registered Syrian refugees aged 15-18 as of August 2015, less than 3 percent enrolled in public secondary schools during the 2015-2016 school year.

This report finds that it is unlikely that Syrian children will be able to realize their right to an education unless Lebanon undertakes reforms that go beyond the framework of its current education policies and receives increased donor funding targeted at improving access to school.

The high number of refugee children out of school is an immediate crisis. Education is a fundamental right. Under international law, all children in Lebanon—including Syrian refugees—have a legal right to free and compulsory primary education, and access to secondary education without discrimination. Education is also crucial to protecting children in situations of displacement, which can last an entire childhood. The longer children remain out of school, the less likely they are to finish their education.

Syrian refugees in Lebanon are taking extraordinary measures to ensure that their children get an education. Parents have moved closer to schools that might let their children enroll and slid into debt to pay for documents, school materials, and transportation. One refugee who was unable to enroll her children in Lebanon temporarily took them back to Syria to do so. "It was an easy decision," she said. A 9-year-old girl who was unable to enroll in school after arriving in Lebanon set up a small blackboard under a tree and started teaching the younger children in her refugee camp what she remembered from her first grade class in Syria.

A System Under Strain

Lost revenue due to the war in Syria and the burden of hosting refugees have cost Lebanon an estimated US\$13.1 billion, and the refugee influx has strained public services and infrastructure, including health, energy, water, waste collection, and education. International donor aid has been insufficient: the \$1.87 billion Lebanon Crisis Response Plan, designed to address the country's refugee crisis, was only 62.8 percent funded in 2015.

Most refugees rely on Lebanon's public education system, which was already weak before the Syria crisis. Only 30 percent of Lebanese students went to public schools, which suffered high rates of grade repetition and dropouts. The influx of Syrian refugees has further strained public schools, with the number of school-aged Syrian refugees far exceeding the 249,494 Lebanese children enrolled in public schools in 2015-2016.

Lebanon has taken important steps to include Syrian children in the public education system. Authorities have allowed refugees to enroll in school without providing proof of legal residency, waived school enrollment fees, and opened up afternoon "second shift" classes in 238 public schools to provide Syrians with formal education.

In 2014, Lebanon adopted the Reaching All Children with Education (RACE) policy, which has helped Lebanon increase the number of Syrian children enrolled in public schools to 158,321 by the end of the 2015-2016 school year. In 2016, Lebanon adopted a five-year RACE II plan with the goal of enrolling 440,000 Syrian children in formal education by the 2020-2021 school year.

Yet despite these efforts, too many Syrian children are still out of school. Harsh regulations that prevent most refugees from maintaining legal residency or working are undermining Lebanon's generous school enrollment policies. Many families are impoverished and fear arrest if caught working or trying to find work. Often, they cannot afford school-related costs like transportation and school supplies, or they rely on their children to work instead of attending school.

Other factors that deter Syrians from enrolling and lead to dropouts include individual school directors imposing additional enrollment requirements; bullying and harassment by other students; safety concerns; corporal punishment; lack of access to sanitation facilities; and classes taught in unfamiliar languages, such as English and French, with insufficient language support. Girls, older children, and children with disabilities face particular barriers to enrolling.

Although the number of classroom spaces has increased, there are still not enough for Syrian refugees in public schools. There were 200,000 places available for Syrians in public schools for the 2015-2016 school year—less than half needed for the 495,910 school-age Syrian refugees registered with UNHCR at the beginning of the year. Yet not all of those spaces were filled because schools with available spaces are not necessarily located in the areas of need, and the barriers identified above prevent children from attending even where spaces exist.

Preventing a Lost Generation

It is in the interest of Lebanon and the international community to avoid a situation in which more than 250,000 Syrian children are denied an education and left less able to coexist with their Lebanese hosts, contribute to Lebanon's economy, or play a positive role in the eventual reconstruction of Syria.

Lebanon needs much more international financial support to respond to the educational needs of Syrian refugees, including expanding and rehabilitating public schools, investing in quality education, fully including children with disabilities, training and hiring more teachers, and subsidizing school transportation.

But this alone will not necessarily mitigate the obstacles preventing Syrian children from going to school. Lebanon must also change policies that have limited children's access to education, and ensure that refugee children can enroll in primary school, continue through secondary school, and have a realistic option of attending higher education or vocational training and earning a living. It should also ensure that its generous enrollment policy is properly implemented and that there is accountability for corporal punishment. The Education Ministry should support non-formal education, at least as a temporary measure until formal education is accessible to all children in the country, and ensure that it is of a basic quality and that students have a certified pathway to formal education.

The government should allow Syrians to maintain legal status by revising its residency requirements and allowing those whose status has expired to regularize. It should also allow Syrians access to the labor market, including by letting qualified Syrian teachers educate refugee children.

(Bron: hrw.org)

[Education is the key to integration refugees in Europe](#)

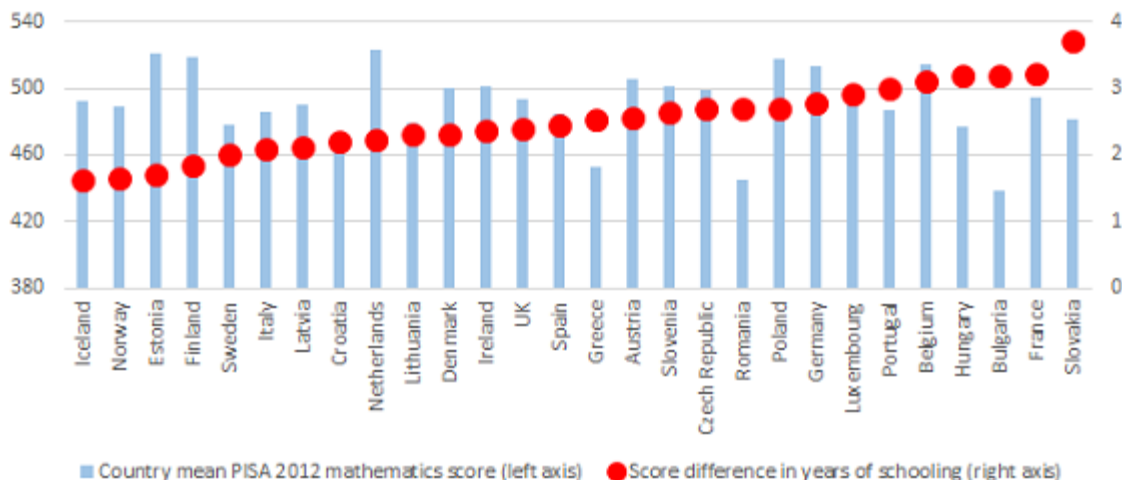
In Europe, the year 2015 will be remembered as the year of the "refugee crisis." Hundreds of thousands of refugees have crossed treacherous waters and borders to flee war and persecution in Syria and the wider Middle East and Africa in search of protection in the European Union. Transit and destination countries have been struggling to manage the refugee flow and to register and shelter the new arrivals. At the same time, the EU is debating how best to tackle the sources of forced displacement and is stepping up support to Turkey, Jordan, and Lebanon, who host the lion's share of Syrian refugees. But largely missing from the frenetic activity so far, except in Germany, has been a thorough discussion of the next step: how to manage the integration of refugees in host countries beyond the initial humanitarian response of shelter and food.

Successful integration efforts will benefit from information on the profile of refugees such as their age, gender, education, skills, and employment background. While systematic data so far remains scarce, United Nations records shows that more than half of all Syrian refugees are under the age of 18. Such a large share of children and youth is a major opportunity: if host countries ensure quick access to quality education and training opportunities, they can equip this young, but disadvantaged, generation of refugees with the tools to succeed—either in their host country or, in the case of return, eventually back in their home country. Education is also a key vehicle to transmit host country values and provide orientation on civic life. It is obvious: Education and training will be central to successful integration efforts.

But here comes the problem. Education systems in Europe often do a poor job in providing opportunities for disadvantaged students. Data from the Program for International Student Assessment (PISA), which assesses mathematics, reading, and science competencies among 15-year-old students in more than 60 countries around the world every three years, shed light on how inclusive education

systems are. For example, in the latest PISA round in 2012 the difference in reading and mathematics competencies between students from the richest and poorest socio-economic quintile in much of the EU was the equivalent of between two and three years of schooling—at age 15. In Belgium, Hungary, Bulgaria, France, and the Slovak Republic, it is three years and more. In contrast, the gap in Finland and Estonia—whose 15-year-olds on average achieve some of the highest PISA mathematics and reading scores in the EU—is less than 2 years (see Figure 1).

Figure 1: Most of Europe does a poor job in integrating disadvantaged students

Source: OECD PISA 2012

One reason for this gap is that schools in countries with large performance gaps such as Hungary or Slovakia are more often segmented by socio-economic background. Poor students are predominantly in schools with many other disadvantaged students, while the privileged stay among themselves. Sometimes segregation manifests itself by school type: In Bulgaria, Slovakia, and Hungary students from disadvantaged backgrounds tend to be disproportionally in vocational secondary schools where the quality of schooling appears poorer and their resulting reading and mathematics skills are weaker. Immigrant children in many European countries often end up in schools with other disadvantaged students and are more likely than non-immigrant students to be in vocational schools, after accounting for socio-economic status and their scores in PISA.

Closing the education gap for refugee children

So how do we make education a success for refugee students in EU countries? Initially, refugee children and youth need targeted support as they enter the school system, such as through intensive language and general induction programs to allow them to participate in mainstream classes as soon as possible. Some might come with war trauma, suggesting that schools need to offer psychological support. But beyond that, refugees will benefit from measures that make education systems more inclusive. This includes ensuring that students are not segmented into different types of schools based on socio-economic grounds, promoting early childhood development and education programs, making their parents part of the education process, offering remedial programs, and equipping teachers with the tools to provide support to students with multiple disadvantages. It is important that students feel

welcome at school. Today, that is not the case everywhere in Europe: While in Spain, Finland or the Netherlands more than 80 percent of first generation immigrant students reported that they belong at school, less than 50 percent did so in France and only 60 percent in Belgium.

The Syrian refugee crisis is unlikely to be a one-off phenomenon. Given the tensions in Europe's wider neighborhood, refugee flows to the EU might well become the "new normal" over the coming years. While this can become an opportunity for aging Europe, it is time to prepare for the "new normal". And this starts with making Europe's schools more inclusive.

(Bron: *brookings.edu*)

'Ook illegalen hebben recht op onderwijs'

28/10/2011

Bron: Nieuwsblad.be

ANTWERPEN - 'Iedereen heeft recht op onderwijs, ook een illegaal. Dat staat zo in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.' De actiegroep Les voor iedereen voerde gisteren actie tegen een decreet van minister van Onderwijs Pascal Smet (SP.A).

Dat decreet bepaalt dat enkel legale nieuwkomers (taal)les mogen volgen vanaf schooljaar 2011-2012.

Joke Dejaeghere van Les voor iedereen: 'In de Centra voor Basiseducatie en Centra voor Volwassenenonderwijs moeten de lesgevers nu papieren controleren en soms mensen verwijderen uit de klas. Dat is een brug te ver. Iedereen heeft recht op onderwijs, ook illegalen.'

Overal in het historisch stadscentrum schreven meer dan 200 (ex)-leerlingen, leerkrachten en sympathisanten 'Les voor iedereen' met stoepkrijt. Op de Grote Markt werd 'Les voor iedereen' gescandeerd.

De 21-jarige **Sanyar** (*zie foto*) kwam in 2009 uit Afghanistan in ons land en vroeg asiel aan, maar moest een jaar zonder papieren leven en op straat slapen. Hij volgde Nederlandse les zonder dat hij papieren had.

'Als je geen Nederlands spreekt, ben je niets hier.' Ook mét papieren blijft hij Nederlands studeren.

Minister Pascal Smet zei eerder dat hij net duidelijkheid schept. 'Als ze niet mogen blijven, moeten ze het land uit.' Dan nog taallessen aanbieden, vond hij een verkeerd signaal en verlengt ook de wachttijd voor legale nieuwkomers.

De Liga voor Mensenrechten, de christelijke vakbond LBC-NVL en Samenlevingsopbouw Brussel stappen naar het Grondwettelijk Hof.

Welk recht op onderwijs hebben kinderen zonder papieren?

Onderduikers in de les

(bron: klasse.be)

Slechts een minderheid van de kinderen zonder papieren gaat naar school. Nochtans doen scholen veel inspanningen om ook uitgeprocedeerde kinderen op te vangen. Maar les volgen is niet vanzelfsprekend. "Als je niet weet waar je 's avonds kan slapen, staat je hoofd niet echt naar school", zegt de uitgewezen Solak Dilbaryan (15).

Hij zit graag op school, zegt hij. Al is hij daar een hele tijd niet geraakt. Omdat zijn ouders illegaal in het land zijn, verhuizen ze voortdurend. Nochtans was Solak voor zijn uitwijzing aan een mooie schoolcarrière begonnen. Samen met vader, moeder en broer ontvluchtte hij drie jaar geleden zijn geboorteland Armenië, in de hoop op een beter leven in ons land. Na een omzwerving door Europa kreeg het gezin Dilbaryan onderdak in een asielcentrum in Broechem. "Ik kwam terecht in een OKAN-klas in het Antwerpse. Daar kon ik even tot rust komen en mijn zorgen vergeten", zegt Solak. "Ik moest er lang voor op de bus zitten, maar ik was al blij dat ik naar school mócht gaan."

Voor kinderen die tijdens de asielprocedure in open centra verblijven, is het recht op onderwijs dan ook goed gewaarborgd. Het opvangcentrum voorziet schoolmateriaal en neemt de maaltijden, verplaatsingen en andere extra kosten van verplichte activiteiten of schooluitstappen voor zijn rekening. Leerlingen zoals Solak krijgen er huiswerkbegeleiding en educatieve activiteiten. De school is voor kinderen in een precare verblijfsituatie erg belangrijk. Ze zorgt voor veiligheid en structuur na een periode van onzekerheid en angst.

Uitgeprocedeed

Eind april 2012 krijgt het gezin Dilbaryan echter te horen dat hun asielaanvraag wordt afgewezen. Ze krijgen het bevel het Belgische grondgebied te verlaten en moeten weg uit het opvangcentrum. Meteen valt ook alle materiële en pedagogische ondersteuning weg. Het gezin duikt noodgedwongen onder in Brugge. Daardoor blijven Solak en Narek voortaan weg van school. De reisweg is te lang, de angst om onderweg opgepakt te worden te groot. Zich inschrijven in een nieuwe school in de buurt van hun tijdelijke woonst durven de Dilbaryans niet.

Asielzoekers met minderjarige schoolgaande kinderen die na de start van de paasvakantie uitgewezen worden, kunnen nochtans opschorting van uitwijzing vragen. Volgens de richtlijnen van Fedasil hebben kinderen die hier illegaal verblijven met hun ouders en van wie een OCMW heeft vastgesteld dat de ouders niet kunnen voorzien in het levensonderhoud van de kinderen, ook recht op materiële opvang. "Maar doordat de opvangcentra te weinig plaatsen hebben, houdt Fedasil daar weinig rekening mee", weet Jozef Hertsens van Vluchtelingen Ondersteuning Sint-Niklaas (VLOS), een vzw die vluchtelingen zoals het gezin Dilbaryan ondersteunt met opvang, materiële hulp en administratieve begeleiding. "Als ze eenmaal uitgewezen worden, staan gezinnen zoals de Dilbaryans letterlijk op straat. Omdat veel ouders bang zijn dat ze samen met hun kinderen opgepakt zullen worden, houden ze ze thuis. Als je voortdurend op zoek moet naar een woonst of eten, is de school niet altijd je eerste zorg, hoe belangrijk de meeste ouders dat ook vinden. Bovendien kost naar school gaan geld. En dat hebben deze gezinnen niet."

Arlette Meuwis, coördinator van het Valkenhof, een opvangcentrum voor asielzoekers in Overpelt, zag al veel gezinnen in de illegaliteit verdwijnen. “Zodra wij ze niet meer opvangen, zien we ze nergens anders meer opduiken, ook niet op school”, weet Meeuwis. “Geen enkel kind dat hier in het opvangcentrum zat is op een nieuwe school ingeschreven. Sommigen woonden al vijf, zes jaar in België. Ze praatten perfect Nederlands.”

Improviseren

De onzekere toekomst van de kinderen en het voortdurende vertrek van leerlingen zonder papieren plaatst de school voor grote uitdagingen, onder andere voor het curriculum. “Vroeger verbleven kinderen zonder of in een precair wettig verblijf hier vaak een schooljaar lang”, zegt Marina Sleurs, directeur van de Clementiaanschool in Overpelt. “Nu komen ze hier voor een maand, een week, drie maanden ... We moeten voortdurend onze kijk en perspectief aanpassen.”

In Sint-Niklaas – waar de familie Dilbaryan ondertussen onderdak én een nieuwe school vond – heeft het Lokaal Overlegplatform (LOP) zelfs een aparte onthaalprocedure uitgewerkt voor kinderen zonder of in een precair wettig verblijf. “Kinderen met een verblijfsstatuut worden meteen na inschrijving bij de dienst bevolking opgevolgd door de dienst samenleving en de maatschappelijke cel van de politie”, zegt LOP-deskundige Jean-Paul De Beleyr. “Zijn ze nog niet ingeschreven op school, dan verwijst deze dienst het gezin door naar het CLB. Het CLB begeleidt en oriënteert de leerlingen naar een geschikte school. Zo krijgen we nieuwkomers sneller op school.”

“Kom morgen nog eens terug”

“Kinderen zonder papieren zijn moeilijker te detecteren, omdat de stadsdiensten of de politie ze niet kent. Het is ook niet de taak van de school om ze op te sporen. Maar vaak is die school wel de eerste en de enige publieke instelling waar gezinnen zonder wettig verblijf contact mee hebben”, weet De Beleyr. “Je moet dus de ouders goed onthalen en op hun gemak stellen. ‘Kom morgen nog eens terug’ werkt niet. Dan verdwijnen ze misschien weer in de illegaliteit.”

“Toegegeven: niet alle scholen staan te springen om kinderen zonder papieren in te schrijven. Ze kennen de administratieve procedures niet goed of zijn bezorgd om hun imago. Andere scholen zuigen door hun goede onthaalwerking kinderen zonder papieren aan”, zegt De Beleyr. “Door de goede samenwerking tussen alle CLB’s en door bemiddeling van het LOP proberen we hier de lokale opvang beter te spreiden. We informeren ook de ouders. Sommigen willen bijvoorbeeld dat hun kinderen vlakbij naar school gaan terwijl er even verderop een opleiding is die beter aansluit op hun noden. Een financiële tussenkomst via het schoolparticipatiefonds van de stad maakt de schoolkosten betaalbaar. De kostprijs mag geen drempel zijn om deze kinderen van school te houden. Ook zij hebben recht op onderwijs.”

Bang afwachten

De onderwijskoepels roepen staatssecretaris voor Asiel en Migratie Maggie De Block ondertussen op om minderjarigen zonder papieren zoals Solak en Narek niet meer uit te wijzen zolang ze hun opleiding niet hebben afgerond. De Block wil dit jaar nog het debat aangaan. Ook het kabinet Onderwijs gaat met de staatssecretaris overleggen. Tot deze nieuwe maatregelen is het voor de twee Armeense jongens bang afwachten. Hun ouders wachten nog steeds op een definitieve beslissing in hun regularisatieaanvraag. “Ze vinden het belangrijk dat ik een opleiding krijg en zo een toekomst in dit land kan uitbouwen. Gelukkig hebben de meeste leraren begrip voor mijn situatie. Stel je voor: mijn oude school bouwde

zelfs een 'welkom terug'- feestje, toen ik na een periode van onderduiken weer de weg naar school vond", zegt Solak. Om te bewijzen dat hij het meent, toont hij fier zijn rapport. "Goed gewerkt", staat er in dikke letters op. En: "Doe zo verder". Maar of dat lukt?

Moeten kinderen zonder papieren naar school?

Ja. De wet op de leerplicht geldt voor alle kinderen tussen zes en achttien jaar die in België verblijven, ook met een vreemde nationaliteit. Ten laatste de zestigste dag na hun inschrijving in het vreemdelingenregister, het bevolkingsregister of het wachtregister van de gemeente moeten zij zich inschrijven in een school en de lessen op regelmatige basis volgen. De verantwoordelijkheid ligt bij de ouders. Ook kinderen die geen officiële verblijfspapieren (meer) bezitten, hebben leerrecht én leerplicht. "Je kan als school deze leerlingen niet weigeren", zegt Rachel Laget van het Kruispunt Migratie-Integratie. "Maar de controle op de leerplicht gebeurt via het rijksregisternummer. Veel gezinnen zonder wettig verblijf zijn geschrapt uit de registers of anderen hebben nooit een verblijfsaanvraag ingediend. Daarom is het niet makkelijk om na te gaan of deze kinderen ook daadwerkelijk op school zitten."

Hoeveel kinderen zonder papieren zitten niet op school?

Dat weet niemand. Omdat niemand registreert hoeveel kinderen zonder papieren in Vlaanderen rondlopen. Scholen moeten het aantal kinderen zonder wettige verblijfplaats niet melden. En de politie mag deze leerlingen niet via de school opsporen. "De school moet een veilige plek zijn, waar iedereen naartoe kan gaan ongeacht de afkomst", vindt Rachel Laget van het Kruispunt Migratie-Integratie. Maar daardoor blijven de kinderen zonder wettig verblijf die niet naar school gaan evengoed onder de radar.

Onderzoekers hebben in 2009 wel geprobeerd om het aantal schoolgaande kinderen zonder wettige verblijfplaats te tellen. Zo waren er in het schooljaar 2007-2008 1375 minderjarige leerlingen met een vreemde nationaliteit zonder rijksregisternummer ingeschreven (uitgezonderd leerlingen uit de Europese Economische Ruimte (EER), de Verenigde Staten, Canada of Australië, nvdr). Maar ouders zijn niet verplicht om het rijksregisternummer bij inschrijving mee te delen. De verblijfsstatus van leerlingen kan tijdens de loop van het schooljaar nog veranderen. En uiteraard zitten niet alle kinderen zonder papieren op school. In 1999 werden nog ongeveer 18.000 minderjarigen zonder wettig verblijf geregulariseerd. Het aantal kinderen zonder papieren dat onderduikt en niet de weg naar de school vindt, ligt dus vermoedelijk nog vele malen hoger.

[Uitgeprocedeerde asielkinderen worden weer mensen, op school](#)

Schaamte, boosheid, verdriet en bewondering wisselden elkaar af bij het kijken naar de documentaire Vergeet Mij Niet.

Hans Beerekamp, 7 juni 2016

Het klinkt cynisch, maar ik dacht langzamerhand immuun te zijn voor in de media gepresenteerd leed van met uitzetting bedreigde jeugdige asielzoekers. Al was het maar omdat het snel tot herhaling van zetten leidt.

Tegen de documentaire *Vergeet Mij Niet* (2DOC/EO) had ik echter geen enkele weerstand. Schaamte, boosheid, verdriet en bewondering voor het engelengeduld van de leerkrachten van openbare basisschool De Verrekijker in Katwijk wisselden elkaar in hoog tempo af.

Nu is het moeilijk een documentaire over een of meer schoolklassen te verpesten. Er gebeurt altijd zo veel en de intieme microcosmos van een klaslokaal werkt bijna als het vergrootglas van een studio. Gedurende een lange periode versmolt de eenkoppige filmcrew van Jan Jaap Kuiper (regie, camera, geluid) met de school. Het is een van de zeven zogeheten GLO-scholen, gesitueerd in de nabijheid van een gezinslocatie van het COA.

De leerlingen zijn allemaal jonge asielzoekers, die op het punt staan te worden uitgezet.

Dit artikel is verrijkt met elementen die mogelijk cookies plaatsen. Klik op Akkoord om deze elementen te laden.

Ze leren er Nederlands en rekenen, punniken en puzzelen, over Sinterklaas en Anne Frank. De kinderen zijn dolblij naar school te mogen, maar hebben wel regelmatig gedragsproblemen. Er hangt namelijk een constante dreiging boven hun hoofd, dat nog vol zit met recente herinneringen aan oorlogsgeweld en vlucht.

De onderwijzers worden van tevoren niet ingelicht over een uitzetting. Op het schoolplein horen ze van de andere kinderen dat Milena en haar gezin er niet meer zijn. „Gepakt door de politie en in een auto naar eigen land”, luidt hun ooggetuigenverslag in de vers verworven nieuwe taal.

Dan pakt de juf een gitaar en zingt het vaste liedje: „Dag Zishan, dag Zishan! Wat fijn dat jij er was.” Op het bord in de gang hangt een groot bord met foto's van alle kinderen, de vergeetmijnetjes. Bij verwijdering (of het verkrijgen van een verblijfsstatus of vertrek met onbekende bestemming) wordt de foto naar een doorzichtige map verplaatst.

De kinderen die meezongen met het afscheidslied weten maar al te goed dat ze de volgende kunnen zijn. Door de komst van grote groepen Syriërs moet er plaats worden vrij gemaakt in elke azc. Maar zolang er geen nieuw schoollokaal wordt toegevoegd aan de uit containers opgetrokken school, weigert het hoofd nieuwe leerlingen, met pijn in het hart. De ouders van de geweigerde kinderen zien het als een nieuw geval van 'vol is vol'.

Maar het ergst is toch die permanente dreiging. Je kunt je nauwelijks voorstellen dat dat nu in Nederland speelt: angst voor een klopp op de deur, gescheiden worden van je vriendjes en vriendinnetjes en meester of juf, zonder afscheid te kunnen nemen. En dat alleen maar omdat de stemming onder de bevolking en politici neigt naar hardvochtigheid tegen nieuwkomers.

Als het Europees Hof de Nederlandse regering niet op de vingers zou hebben getikt over het recht op onderwijs, zouden die scholen er nooit gekomen zijn. Nu worden de gevallen weer mens. Zolang het duurt. Deze imposante en nuttige film laat vooral dat zien.

[Ook vluchtelingenkinderen hebben recht op onderwijs](#)

Auteur: Leo Mudde - 26/08/2016

Kinderen in een asielzoekerscentrum hebben recht op onderwijs. Maar hoe organiseer je dat, als gemeente? Hoe krijg je scholen zover dat ze hun docenten uitlenen om taalles te geven aan kinderen die na een paar weken alweer worden overgebracht naar een ander azc? In Middelburg sloegen gemeente en schoolbesturen de handen ineen.

Zo staat het in het *Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom* waar kabinet en VNG eind april hun handtekeningen onder zetten: 'Gezamenlijk dragen we er zorg voor dat kinderen van asielzoekers en vergunninghouders het onderwijs krijgen waar ze recht op hebben'.

Iets heel anders hadden ze ook niet kunnen afspreken, want op grond van internationale verdragen hebben asielzoekers tot 18 jaar recht op onderwijs. Daarbij komt dat onderwijs en kennis van de taal worden gezien als de eerste stappen naar een snelle integratie.

Die 'gezamenlijkheid' waarvan in het akkoord sprake is, komt in de praktijk vooral neer op een cruciale rol voor de gemeenten. Het Rijk staat garant voor de financiële randvoorwaarden – ook al plaatsen gemeentebestuurders graag de nodige kanttekeningen bij de omvang daarvan –, de gemeente moet in gesprek met de plaatselijke schoolbesturen, zoeken naar geschikte locaties en zorgen voor voldoende begeleiding.

En dat in een tijd waarin docenten schaars zijn en scholen gebukt gaan onder financiële zorgen en administratieve lasten. Nóg een taak erbij voor de al overbelaste schooldirecteuren en -besturen, en niet de gemakkelijkste. Hoe geef je taalles aan kinderen die het Nederlands noch het Engels machtig zijn, en vaak ook een oorlogstrauma hebben? Hoe gemotiveerd ben je, als docent, om tijd en energie te steken in kinderen die na een paar weken misschien alweer vertrokken zijn naar een azc aan de andere kant van het land?

Verantwoordelijk

De tijd dat gemeenten konden zeggen dat ze 'op afstand' stonden van het onderwijs en alleen nog in beeld waren als er een nieuwe school moest worden gebouwd, is voorbij. Met de komst van de vele vluchtelingen kunnen gemeenten niet meer langs de zijlijn staan en het probleem over de schutting gooien, naar de schoolbesturen. 'Wij zijn als gemeente verantwoordelijk voor het toezicht op de kinderopvang, voor de naleving van de leerplicht, voor de zorg voor vroegtijdige schoolverlaters', zegt wethouder Chris Dekker (SGP) van Middelburg. 'De afstand tot het onderwijs was al betrekkelijk, die is nog kleiner geworden met de komst van de vluchtelingenkinderen.'

Dekker, lid van de VNG-commissie Onderwijs, Cultuur en Sport, is een van de vele bevlogen wethouders die zich het lot van de vluchtelingenkinderen aantrekken. Hij begrijpt de belangrijke positie van de gemeente. 'Toen in 2014 in Middelburg een azc werd geopend, heeft de gemeente direct het initiatief en de regie gepakt. Die kinderen zijn leerplichtig, hoe gaan we het onderwijs regelen? Je kunt het wel aan de schoolbesturen overlaten, maar de kans is groot dat ze dan naar elkaar gaan zitten kijken en er niets van de grond komt. We hebben alle schoolbesturen uitgenodigd en gezegd: wij nemen de regie. Daar waren ze ook wel blij mee, een school heeft al genoeg aan z'n hoofd.'

Goed voorbeeld

Voor een voorbeeld van een geslaagde aanpak hoefde Dekker niet ver van huis, nog geen dertig kilometer. Goes had toen al drie jaar, sinds 2011, een azc en verzorgde het onderwijs voor de 4- tot 12-

jarigen in een zogenaamd Taal Expertise Centrum – weliswaar ondergebracht in een bestaande school, maar voor het overige volledig zelfstandig met twee eigen leerkrachten en onderwijsassistenten.

Dekker: 'In dat TEC krijgen de kinderen uit het azc hun eerste taalonderwijs. Met scholen zijn afspraken gemaakt dat ze daarna, als ze aan de Cito-norm voldoen, instromen in het reguliere onderwijs. Ze hadden daar goede ervaringen mee.'

Zo'n TEC wilde Dekker in Middelburg ook wel, maar daarvoor moest hij eerst nog een deel van de gemeenteraad overtuigen. 'Er waren raadsleden die het onderwijs voor deze groep liever zouden integreren in het reguliere onderwijs. Maar zij hebben zich, vooral ook door de ervaringen van Goes, laten overtuigen dat een TEC toch beter is.'

Een TEC is volledig gericht op de specifieke vluchtelingenproblematiek, zegt de wethouder. 'Het zijn kinderen uit verschillende culturen, met verschillende talen. Ook het Engels beheersen ze niet. En velen zijn getraumatiseerd, als iemand in een klas met een pen klikt, schrikken ze al. Voor die kinderen zijn alleen kleine groepen geschikt, met deskundige begeleiding. Daarbij komt dat kinderen in azc's helaas snel doorstromen naar een andere plaats, soms al na een paar weken. Daar moet een TEC op kunnen inspelen, een gewone school kan dat niet.'

Toen de keuze voor een TEC was gemaakt, nodigde Dekker de acht schoolbesturen die het Middelburgse onderwijs telt, uit aan tafel. Ze kwamen allemaal, geen denominatie uitgezonderd. 'We hebben heel concrete afspraken kunnen maken, vanuit het gedeelde gevoel dat we een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor deze kinderen hebben. Er moest veel geregeld worden: een locatie, inventaris, leerkrachten, onderwijsassistenten. Het lukte om daar heel snel en praktisch met z'n allen uit te komen.'

Een geluk was dat in een van de scholen enkele lokalen leegstonden, met gescheiden ingangen en een apart schoolplein. De keuze voor deze locatie was dan ook snel gemaakt.

Bijzonder was dat van een richtingenstrijd geen sprake was. Gereformeerd, katholiek, openbaar, protestants-christelijk of de vrije school, volgens de wethouder was van een strijd om de zieltjes geen sprake. 'Dat is ook niet aan de orde: het gaat hier om het leren van de Nederlandse taal, niet om vakken als geschiedenis of biologie waarbij je als school andere accenten kunt leggen. Bovendien: als de kinderen doorstromen naar het reguliere onderwijs, dan zijn de ouders natuurlijk wel vrij om een school te kiezen. De kinderen verspreiden zich dus toch wel over de denominaties. Nee, niet naar een islamitische school, die is er niet in Zeeland.'

De provincie Zeeland telt inmiddels vier TEC's, verspreid over de eilanden. Naast die in Goes (Zuid-Beveland) en Middelburg (Walcheren) zijn er nu ook centra in Terneuzen (Zeeuws-Vlaanderen) en Zierikzee (Schouwen-Duiveland).

KADER 1

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

In de samenwerkingsovereenkomst die de drie Middelburgse schoolbesturen onder toezicht van de gemeente afsloten, staan concrete afspraken over de huisvesting van het Talen Expertise Centrum (in het document een 'centrale opvang' genoemd) en over de kwaliteit van het onderwijs. Samen zijn de schoolbesturen verantwoordelijk, ook voor het leveren van onderwijskrachten, maar de financiële administratie wordt verzorgd door de Archipelschool waarin de voorziening is ondergebracht.

Dat de middelen die het Rijk verstrekt aan de gemeente niet genoeg zijn om alle uitgaven te dekken, is al duidelijk. De gemeente Middelburg neemt 50 procent van het tekort voor haar rekening, tot een maximum van 54.000 euro per schooljaar. De andere helft wordt naar rato van hun aantal leerlingen opgebracht door de schoolbesturen.

KADER 2

Voortgezet onderwijs

Voor het taalonderwijs aan oudere kinderen in het voortgezet onderwijs kent Zeeland twee internationale schakelklassen (ISK) voor 12- tot 18-jarigen, in Middelburg en Terneuzen. Deze zijn niet alleen bestemd voor kinderen en jongeren uit azc's, maar ook voor kinderen van statushouders of van buitenlandse werknemers. Ook bij deze vorm van onderwijs zijn de gemeenten betrokken: als regisseur, omdat scholen de schakelklassen gezamenlijk moeten opzetten, en bij het zoeken naar geschikte huisvesting.

De ISK Walcheren in Middelburg bestaat al sinds 1994 toen er in Middelburg ook een azc was waar veel ama's waren gehuisvest, alleenstaande minderjarige asielzoekers.

Wethouder Chris Dekker: 'Het probleem is dat zij na een tijdje uit beeld verdwijnen, naar een andere gemeente. De grootte van de ISK's is onvoorspelbaar, wat de inrichting van je personeelsbestand en de gebouwen bemoeilijkt.'

Leerlingvolgsysteem

Hij noemt ook het ontbreken van een leerlingvolgsysteem voor vluchtelingenkinderen als een groot probleem voor het onderwijs. 'Kinderen komen pas in een leerlingvolgsysteem als ze bij een gemeentelijke basisadministratie staan ingeschreven. Daarvoor moeten ze eerst de erkende vluchtelingenstatus hebben.

Azc-kinderen hebben die niet, zij verhuizen van de ene locatie naar de andere en op elke school moeten ze weer van voren af aan beginnen met het zoeken naar het niveau en de specifieke problematiek en achtergrond van het kind. Dat probleem wordt wel erkend door het COA en het ministerie van OCW en als VNG hebben we dit, met PO-raad en VO-raad, ook onder de aandacht gebracht. Dat heeft erin geresulteerd dat COA en OCW nu onderzoeken hoe de registratie van leerlingen kan worden verbeterd.'

KADER 3

Ondertussen in ...

Gorinchem

In het Zuid-Hollandse Gorinchem krijgen honderd vluchtelingenkinderen, uit de noodopvang en van statushouders, onderwijs. In het primair onderwijs gaat het om drie groepen, in het voortgezet onderwijs en de internationale schakelklassen elk om twee groepen.

Evenals Middelburg heeft de gemeente Gorinchem vanaf het eerste begin (de eerste honderd vluchtelingen in de noodopvang kwamen in december 2015) met alle acht schoolbesturen intensief overleg gevoerd en de afspraken vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

Gorinchem heeft gekozen voor wat Annemarie Berkelmans, teamleider Onderwijs bij de gemeente, een 'intensief taaltraject' noemt: 'Uitgangspunt voor zowel de vluchtelingenkinderen als de statushouders is dat de taalachterstand zo snel mogelijk moet worden ingelopen. Door dat intensieve traject kunnen ze

goed toegerust doorstromen naar het reguliere onderwijs en daar sneller integreren.' Het taalonderwijs wordt gegeven op loopafstand van de noodopvang; sinds juli heeft Gorinchem de beschikking over een schoolgebouw met negen lokalen en een speellokaal, voor die tijd maakte het gebruik van alternatieve locaties waaronder een voetbalkantine.

De Stichting OVO (openbaar onderwijs, een lokale koepel van acht basisscholen en vier middelbare scholen) is de penvoerder namens alle betrokken partijen. OVO huurt voor het taalonderwijs personeel in van een van de andere schoolbesturen via een detacheringsovereenkomst met een terugkeergarantie. Daarnaast kan OVO zzp'ers inhuren en personeel aannemen met een tijdelijke aanstelling. Volgens Berkelmans onderscheidt de Gorcumse aanpak zich door de 'heel korte lijnen' waardoor er snel kan worden gehandeld. 'Vanuit het onderwijs is een coördinator aangesteld om alle zaken te regelen met betrekking tot het onderwijs en het personeel, en bij de gemeente is één contactpersoon die alle zaken rondom de huisvesting regelt.'

Capelle aan den IJssel

In Capelle aan den IJssel namen twee basisscholen een aantal jaren geleden zelf het initiatief voor het starten van zogenoemde 'nieuwkomersgroepen', omdat ze in wijken liggen waar zich relatief veel gezinnen uit het buitenland vestigden. Overigens niet alleen statushouders, maar ook migranten uit Midden- en Oost-Europa. Binnen de gemeente is afgesproken dat alle Capelse basisscholen nieuwkomers naar deze twee scholen verwijzen, maar het staat ouders vrij om van dat advies af te wijken. In principe zitten kinderen één jaar in de nieuwkomersgroep, daarna stromen ze door naar het reguliere onderwijs. Deze maand ging het IJsselcollege van start met een nieuwkomersgroep, een internationale schakelklas in het voortgezet onderwijs. De financiering van de nieuwkomersgroepen in het primair onderwijs zorgt voor kopzorgen bij de gemeente. Jaarlijks moet er gemeentelijk geld bij, naast een solidariteitsbijdrage die Capelle vraagt van alle schoolbesturen.

Met buurgemeente Krimpen aan den IJssel werkt Capelle aan een convenant om de afspraken over de organisatie en bekostiging voor nieuwkomers in het primair onderwijs.

Vindplaats: VNG Magazine nr. 12, 26 augustus 2016, pag. 26-29

'Gevluchte kinderen krijgen te weinig onderwijs en zorg'

Door Nadia Ezzeroili op 20 november 2015 in De Volkskrant

Duizenden vluchtelingenkinderen hebben in Nederland nauwelijks toegang tot onderwijs en zorg. Hun positie verslechtert; de manier waarop ze momenteel in de opvangcentra worden behandeld, is schadelijk voor hun ontwikkeling.

Nadia Ezzeroili 20 november 2015, 02:00

['Ik wil lessen volgen'](#)

Alaa (15) uit Aleppo en John (14) uit Damascus proberen met boeken en met hulp van vrienden toch wat Nederlands te leren. ['Ik heb dit boekje sinds twee dagen en ik ben al heel ver.'](#) (+)

Dit stelt een verbond van 158 organisaties, waaronder Unicef, Vluchtelingenwerk Nederland, Kerk in Actie en de Algemene Onderwijsbond. Ze hebben zich verenigd omdat ze menen dat de kinderen de dupe zijn van het huidige Nederlandse asielbeleid. Naast een gebrek aan onderwijs en zorg moeten ze ook te vaak verhuizen en worden hun sociale contacten te snel onderbroken.

Het COA zegt in een reactie dat de grote toestroom adequate voorzieningen vaak onmogelijk maakt.

Lange onzekerheid

Volgens de organisaties biedt het asielbeleid vluchtelingenkinderen te weinig stabiliteit en zien ze de laatste maanden een duidelijke verslechtering in hun situatie. 'Lange onzekerheid en kind-onvriendelijke opvang zijn schadelijk voor kinderen', zegt kinderrechtensdeskundige Karin Kloosterboer van Unicef, die namens het collectief het woord voert.

Ze zien dat de kinderrechten verder onder druk komen. 'De Nederlandse overheid moet zich houden aan het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties', zegt Kloosterboer. Dat meldt in artikel 2 dat asielzoekerskinderen dezelfde rechten hebben als ieder ander kind in een land. En dat de staat alle passende maatregelen moet nemen om die te waarborgen. Dit gebeurt volgens het collectief nu niet. 'Als het om Nederlandse kinderen ging, zouden we er schande van spreken.'

Er wonen ruim 10 duizend kinderen uit landen als Syrië, Eritrea, Irak en Afghanistan in de asielcentra. Een deel van hen verblijft in nood- en crisisopvang. Het kabinet moet vooral de belangen van de kinderen beter beschermen, vindt het collectief van bedrijven, hulpverleningsinstanties, kinderrechtenorganisaties, gemeenten en zorginstellingen. 'We kennen gevallen waarin kinderen wekelijks moeten verhuizen. Dat geeft ze een onveilig gevoel. Kinderen in kwetsbare posities hebben juist rust nodig', aldus Kloosterboer.

Crisisopvang

Het gaat hier niet om 'luxeproblemen', kinderen kunnen hier hun hele leven last van hebben

Leerplichtige asielzoekerskinderen hebben in Nederland recht op onderwijs. In de praktijk zijn kinderen in de nood- en crisiscentra afhankelijk van lokale initiatieven. 'Noodopvang betekent: onderdak en maaltijden', reageert een woordvoerder van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). 'Toen die opvang vol raakte, is er voorzien in crisisopvang.' Crisisopvang duurt in beginsel 72 uur. 'Maar in sommige gemeenten is dat verlengd.'

In een aantal reguliere azc's is er onderwijs voor basisschoolkinderen. Anderen gaan naar school in dorp of stad. Scholen en gemeenten moeten daar zelf voor zorgen. Maar het lukt niet altijd om op tijd genoeg locaties, leraren en geschikt lesmateriaal te regelen.

Ook de taalachterstand geeft problemen. Er is een groot tekort aan tolken en taalklassen, constateerde de Algemene Vereniging Schoolleiders (AVS) eerder al. Ook krijgen de kinderen nauwelijks psychische hulp. Uit een peiling van de AVS bleek dat scholen vaak geen idee hadden hoe ze kinderen met trauma's moeten begeleiden.

Speeltoestellen

Omdat de verblijfsduur in de noodopvang langer wordt dan voorzien, wordt nu per locatie bekeken wat mogelijk is

Unicef wijst naar eigen zeggen sinds 2009 de overheid op de situatie van kinderen in asielzoekerscentra. Sindsdien is er wel wat veranderd, erkent Kloosterboer. 'Het COA heeft aanbevelingen overgenomen. Zo zijn er medewerkers aangesteld die speciaal gericht zijn op kinderen, en speeltoestellen geplaatst. Maar het is niet voldoende.'

Het COA zegt nu per locatie te bekijken in hoeverre het meer kan doen dan basisfaciliteiten bieden. 'Omdat de verblijfsduur in de noodopvang langer wordt dan voorzien, wordt nu per locatie bekeken wat mogelijk is. Te denken valt dan aan taalonderwijs en basisonderwijs voor kinderen. Dit vergt een lokale aanpak', zegt de woordvoerder.

De 158 organisaties zien meer in landelijk beleid. Ze pleiten onder meer voor meer kleinschalige opvanglocaties. 'Het is nu moeilijk zicht te houden op kinderen. Soms komen die niet eens in beeld bij artsen', zegt Kloosterboer. 'Als ze geen problematisch gedrag vertonen, wordt er verder niet naar ze gekeken. Maar soms kampen ze met zware trauma's. Het gaat hier niet om 'luxeproblemen', kinderen kunnen hier hun hele leven last van hebben.'

Vluchtelingenkinderen in Nederland moeten per direct toegang tot onderwijs krijgen.

Eens. 64% (1784)

Oneens. 36% (1011)

2795 stemmen